

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА
ЕКОНОМІКА»**

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**

**05 Соціальні та поведінкові науки
051 Економіка**

Форма навчання: заочна

очна (денна), заочна, дистанційна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему Світовий банк в системі інституцій глобального регулювання

(назва теми)

здобувача(ки) Книш Ярослав Володимирович

(ПІБ, підпис)

Науковий(ва) керівник(ця): професорка Тетяна Євгенівна Оболенська_____

(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією
з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

**Завідувачка кафедри: д-р екон.наук, професорка Циганкова
Т.М.**

(підпис)

Київ 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет Міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**

**«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
05 Соціальні та поведінкові науки
051 «Економіка»**

ПОГОДЖЕНО

Керівниця проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми
«Міжнародна економіка»

_____ Столярчук Я.М.
(підпис)

«_____» _____ 20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри міжнародної торгівлі
і маркетингу

_____ Циганкова Т.М.
(підпис)

«_____» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Книшу Ярославу Володимировичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ заочної _____ форми навчання
очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: **«Світовий банк в системі інституцій глобального регулювання»**

Тему затверджено наказом ректора Університету від «09» грудня 2024 р. № 2033-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах публікацій та наукових праць зарубіжних та українських науковців, законодавчих актів та норм, щорічних звітів міжнародних компаній, консалтингових компаній, звіти яких були опубліковані на офіційних Інтернет-ресурсах.

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	СВІТОВИЙ БАНК ЯК ІНСТИТУЦІЯ ГЛОБАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
Розділ 2	СВІТОВИЙ БАНК ЯК РЕГУЛЯТОР ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ
Об'єкт дослідження:	Діяльність Світового банку в системі інституцій глобального регулювання
Предмет дослідження:	Функції, механізми й наслідки діяльності Світового банку у рамках цієї системи
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Визначення ролі Світового банку в системі інституцій глобального регулювання світової економіки

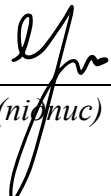
Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Узагальнити теоретичні підходи до глобального регулювання, зокрема роль міжнародних фінансових організацій
	Проаналізувати історію створення, основні організаційні структури та механізми роботи Світового банку як глобального інституту
	Оцінити роль і функції Світового банку в сучасній міжнародній фінансово-економічній системі, у тому числі взаємодію з іншими глобальними інституціями
У розділі 2	Визначити вплив діяльності Світового банку на економічне відновлення та розвиток України в умовах сучасних викликів
	Розробити практичні пропозиції щодо оптимізації участі України у програмах Світового банку і підвищення ефективності його глобального регулюючого впливу

**Завдання підготувала
наукова керівниця**

д. е. н., проф. Оболенська Т. Є.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

(підпис)

«14» лютого 2025 р.

Книш Я.В.
«14» лютого 2025 р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 67 сторінок, 7 таблиць, 2 рисунки, список використаних джерел із 64 найменувань, додатки.

Світовий банк в системі інституцій глобального регулювання

Об'єктом дослідження виступає діяльність Світового банку в системі інституцій глобального регулювання.

Предметом дослідження є функції, механізми й наслідки діяльності Світового банку у рамках системи глобального економічного управління.

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є визначення ролі Світового банку в системі інституцій глобального регулювання світової економіки.

Завданнями роботи є:

- узагальнення теоретичних підходів до глобального регулювання та визначення місця міжнародних фінансових організацій у цьому процесі;
- аналіз історії створення, еволюції, функціональної та організаційної структури Світового банку;
- оцінка напрямів діяльності Світового банку в контексті регулювання глобального економічного зростання;
- виявлення взаємодії Світового банку з іншими міжнародними інституціями глобального регулювання;
- визначення викликів і перспектив діяльності Світового банку в сучасному світі;
- розробка рекомендацій щодо оптимізації участі України в програмах Світового банку.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання наданих рекомендацій для підвищення ефективності участі України у міжнародних програмах Світового банку, зокрема у сфері економічного розвитку, інфраструктури, цифровізації, охорони здоров'я, фінансового врядування та захисту довкілля.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2025 р.

Рік захисту роботи: 2025 р.

Ключові слова: Світовий банк, глобальне регулювання, міжнародні фінансові інституції, економічний розвиток, бідність, стає зростання, міжнародна співпраця, інституції глобального врядування.

В і д г у к
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»
Книша Ярослава Володимировича
на тему: «Світовий банк в системі інституцій глобального
регулювання»

1. Актуальність теми: у сучасних умовах становлення нового світопорядку, нестабільності ринків та соціальних викликів роль Світового банку як регулятора глобального економічного зростання набуває особливого значення для ефективного впливу на світову економіку, взаємодії з іншими міжнародними організаціями та перспективи подальшого розвитку.

2. Позитивні риси кваліфікаційної роботи: автор робить спробу пошуку шляхів нормалізації функціонування світової фінансової системи як фактору розвитку глобальної економіки

3. Наявність самостійних розробок автора: досліджено взаємодію Світового банку з міжнародними інституціями глобального регулювання сприяння економічному зростанню

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій: на основі теоретичних пошуків автором уточнені цільова, функціональна та організаційна структури Світового банку, конкретизовані виклики та перспективи діяльності Світового банку в сучасному світі

5. Наявність недоліків: у вступі недостатньо конкретизовано використання методів дослідження.

6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: кваліфікаційна бакалаврська робота **Книша Ярослава Володимировича** відповідає вимогам, заслуговує на позитивну оцінку і може бути рекомендована до захисту в ЕК.

Наукова керівниця:
д. екон. н., проф.

(підпис)

Оболенська Т.Є.

“12” травня 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. СВІТОВИЙ БАНК ЯК ІНСТИТУЦІЯ ГЛОБАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	6
1.1. Історія створення та еволюція діяльності Світового банку в системі інституцій глобального регулювання	6
1.2. Політика та основні напрями діяльності Світового банку	12
1.3. Цільова, функціональна та організаційна структури Світового банку	22
РОЗДІЛ 2. СВІТОВИЙ БАНК ЯК РЕГУЛЯТОР ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	28
2.1. Взаємодія Світового банку з міжнародними інституціями глобального регулювання сприяння економічному зростанню	28
2.2. Діяльність Світового банку в подоланні глобальних економічних криз	41
2.3. Виклики та перспективи діяльності Світового банку в сучасному світі	47
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасному світі глобалізація та взаємозалежність економік різних країн сприяють формуванню комплексної системи міжнародного регулювання. Однією з ключових інституцій, що відіграє важливу роль у цьому процесі, є Світовий банк. Його діяльність спрямована на сприяння економічному розвитку, подолання бідності та фінансування інфраструктурних проєктів у країнах, що розвиваються. В умовах економічних криз, нестабільності ринків та соціальних викликів роль Світового банку як регулятора глобального економічного зростання набуває особливого значення. Дослідження його діяльності дозволяє зрозуміти механізми впливу цієї інституції на світову економіку, її взаємодію з іншими міжнародними організаціями та перспективи подальшого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед українських науковців, які вивчали значення та роль міжнародних фінансових організацій, зокрема Світового банку, варто відзначити таких дослідників, як Дроздовська О.М. [3], Кожухова Т.В. [6], Лабунська О.В. [10], Рибальченко К.О. [17]. Питання ефективності та реформування цієї організації були предметом досліджень зарубіжних учених, серед яких Кліс С. [64], Джонс П. [64], Зап М. [67] та інші.

Попри велику кількість наукових праць, присвячених аналізу ролі та ефективності діяльності Світового банку, дотепер не існує єдиного погляду на особливості його функціонування у сучасній світовій фінансовій системі та в межах національних економік. Дослідження підходів і значення цих міжнародних фінансових інституцій залишається предметом активних дискусій серед фахівців у сфері світового господарства та міжнародних економічних відносин.

Метою роботи є визначення ролі Світового банку в системі інституцій глобального регулювання світової економіки. Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі **завдання**:

1. Узагальнити теоретичні підходи до глобального регулювання, зокрема роль міжнародних фінансових організацій.
2. Проаналізувати історію створення, основні організаційні структури та механізми роботи Світового банку як глобального інституту.
3. Оцінити роль і функції Світового банку в сучасній міжнародній фінансово-економічній системі, у тому числі взаємодію з іншими глобальними інституціями.
4. Визначити вплив діяльності Світового банку на економічне відновлення та розвиток України в умовах сучасних викликів.
5. Розробити практичні пропозиції щодо оптимізації участі України у програмах Світового банку і підвищення ефективності його глобального регулюючого впливу.

Об'єктом дослідження є діяльність Світового банку в системі інституцій глобального регулювання.

Предметом дослідження виступають функції, механізми й наслідки діяльності Світового банку у рамках цієї системи: зокрема роль Банку як фінансового донора, розробника політик та експерта в глобальному економічному управлінні.

У процесі дослідження використовувалися такі **методи**:

- Аналіз і синтез – для оцінки діяльності Світового банку у світовій фінансовій системі;
- Історичний метод – для вивчення еволюції Світового банку;
- Порівняльний аналіз – для оцінки взаємодії Світового банку з іншими міжнародними організаціями;
- Статистичний метод – для аналізу впливу діяльності Світового банку на глобальну економіку;
- Метод прогнозування – для оцінки перспектив подальшої діяльності інституції.

Теоретична, методична і практична значущість результатів полягає у поглибленні розуміння ролі Світового банку як ключового актора системи

глобального врядування світовою економікою. Отримані висновки уточнюють концептуальні підходи до дослідження міжнародних фінансових інституцій і механізмів глобального регулювання. Методична значущість роботи полягає у застосуванні системного і порівняльного аналізу для комплексної оцінки діяльності Світового банку, що може бути корисним при аналізі інших міжнародних організацій. Практичне значення полягає в можливості використання результатів дослідження для розробки ефективних механізмів міжнародного співробітництва, удосконалення економічної політики країн, що розвиваються, а також для прогнозування майбутніх тенденцій у глобальному фінансовому регулюванні.

Структура дослідження. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Загальна кількість сторінок – 67, кількість рисунків -2, кількість таблиць -7, кількість джерел у списку використаних джерел – 64.

РОЗДІЛ 1. СВІТОВИЙ БАНК ЯК ІНСТИТУЦІЯ ГЛОБАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

1.1. Історія створення та еволюція діяльності Світового банку в системі інституцій глобального регулювання

Світовий банк був заснований у 1944 році під час Бреттон-Вудської конференції, скликаної з метою розробки нової міжнародної економічної системи після завершення Другої світової війни. Однак офіційно він розпочав роботу лише в червні 1946 року. Його першочерговим завданням було фінансування післявоєнного відновлення Західної Європи, і саме для цих цілей надавалися перші позики [19].

Однак уже з середини 1950-х років діяльність Банку змістилася у бік фінансування інфраструктурних проєктів у країнах, що розвиваються. Це включало інвестиції у дорожнє будівництво, гідроелектростанції, системи водопостачання та каналізації, порти й аеропорти.

У липні 1944 року, за рік до завершення Другої світової війни, представники 44 країн зібралися на Валютно-фінансову конференцію ООН у Бреттон-Вудсі (штат Нью-Гемпшир, США). Головною метою цього заходу було створення механізмів міжнародного економічного співробітництва та розбудови економіки після війни.

На конференції важливу роль відігравали Джон Мейнард Кейнс (радник британського казначейства) та Гаррі Декстер Вайт (помічник міністра фінансів США). Внаслідок зустрічі було засновано дві ключові інституції – Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), відомий як Світовий банк [7].

Попри те, що конференція зосереджувалася переважно на створенні МВФ, робота над концепцією Світового банку відбувалася в останні дні зустрічі. Документи, розроблені під керівництвом Кейнса, були спрямовані на

підтримку економічного відновлення країн, що постраждали від війни, а також на фінансування розвитку держав, що розвиваються.

Перший кредит Світовий банк надав Франції, а згодом аналогічні позики отримали й інші європейські країни. Однак після впровадження Плану Маршалла в 1947 році, який узяв на себе основне фінансування відновлення Європи, Банк переорієнтувався на кредитування інфраструктурних проєктів по всьому світу.

Перший неєвропейський проєкт Світового банку – фінансування будівництва гідроелектростанції в Чилі у 1948 році на суму 13,5 мільйона доларів США. Крім того, він започаткував програми технічної підтримки, а в 1955 році створив Інститут економічного розвитку для навчання урядовців країн-членів [19].

Банк поступово розширювався, щоб відповідати потребам держав-клієнтів. У 1956 році було засновано Міжнародну фінансову корпорацію (МФК), яка сприяла розвитку приватного сектору, а в 1960 році – Міжнародну асоціацію розвитку (МАР) для надання фінансування країнам із низьким рівнем доходу.

Перший кредит МФК отримала Бразилія – 2 мільйони доларів США на розвиток електроенергетики. Також фінансувалися проєкти, пов'язані з націоналізацією нафтової промисловості в Ірані, розвитком річкової системи Інду та будівництвом Асуанської греблі в Єгипті.

У 1968 році Президентом Світового банку став Роберт Макнамара, який обіймав цю посаду до 1981 року. Саме в цей період сформувалася концепція «сталого розвитку» – поєднання економічного зростання та захисту довкілля.

Макнамара підкреслював важливість залучення капіталу в країни, що розвиваються, для скорочення нерівності між багатими і бідними. Завдяки такій політиці Банк суттєво розширив свою кредитну діяльність та перетворився на одну з найбільш впливових міжурядових установ [16].

У 1970-х роках понад 40% населення країн, що розвиваються, жили в умовах абсолютної бідності. У відповідь на це Банк розпочав фінансування

програм, спрямованих безпосередньо на допомогу найбіднішим. На Щорічних зборах 1973 року Макнамара вперше вжив термін «абсолютна бідність» і оголосив дві ключові цілі Банку – прискорення економічного зростання та зменшення рівня бідності.

Ці зміни визначили сучасну роль Світового банку як інституції, орієнтованої на розвиток. Між 1968 і 1981 роками обсяги кредитування країн-членів зросли у 12 разів, а фінансування поширилося на нові сфери, включаючи захист навколишнього середовища, розвиток сільських територій, водопостачання, санітарію та освіту.

Одним із прикладів ефективності діяльності Банку стала програма боротьби з річковою сліпотою – проєкт, спрямований безпосередньо на покращення життя бідних, на відміну від масштабних інфраструктурних ініціатив попередніх десятиліть [19].

У 1971 році Банк видав першу екологічну позику для боротьби із забрудненням довкілля у Бразилії. Відтоді сфера екологічного фінансування розширилася, включивши охорону довкілля, водні ресурси та управління екологічними ризиками.

У відповідь на глобальні виклики – нафтові шоки, боргові кризи та нові екологічні загрози – Банк адаптував свої стратегії, інтегруючи інноваційні рішення у свою діяльність та здійснюючи структурні реформи.

Фінансування структурної перебудови залежало від таких політичних факторів, як дотримання фіскальної дисципліни, податкові реформи та залучення іноземних інвестицій. Попри те, що метою цих заходів було покращення політичного й інституційного середовища для кредитування, їх ефективність викликала численні дискусії як серед експертів Банку, так і серед країн-позичальників.

У 1990-х роках Світовий банк був змушений переглянути соціальну політику в країнах пострадянського простору. В 1991 році було створено Глобальний екологічний фонд (ГЕФ), який зосередився на питаннях захисту довкілля, а в 1996 році Банк ініціював Ініціативу для бідних країн із високим

рівнем заборгованості (ХИПК), що дозволило державам із значними боргами сфокусуватися на сталому розвитку та зменшенні бідності [14].

У 1988 році до структури Світового банку було додано Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ), яке забезпечувало страхування політичних ризиків, підвищуючи якість кредитів для інвесторів та кредиторів. Наприкінці 1990-х років Банк розширив сфери своєї діяльності, зосередившись на запобіганні конфліктам, післяконфліктній реконструкції та економічному відновленні після значних політичних змін.

Загострення проблеми корупції, яка впливала на ефективність кредитування, спонукало Банк впровадити антикорупційну стратегію під керівництвом Президента Джеймса Вулфенсона. У 1996 році під час щорічних зборів він виголосив знакову промову «Рак корупції», підкресливши важливість підзвітності та відповідальності країн-позичальників у сфері розвитку. Його ініціативи стали ключовими для Комплексної програми розвитку, яка підвищила рівень прозорості та контролю над використанням кредитних ресурсів [19].

У 2000-х роках Світовий банк трансформувався у глобальну установу знань, а в 2010 році розпочав реалізацію відкритої програми, спрямованої на посилення прозорості розвитку. Ця стратегія була тісно пов'язана з Цілями розвитку тисячоліття ООН (2000 рік) та згодом Цілями сталого розвитку (2015 рік), що підкреслило зосередженість Банку на підтримці громад та соціально вразливих верств населення, а також на боротьбі зі змінами клімату.

З 2019 року Президентом Світового банку став Девід Малпас, 13-й очільник цієї установи. До цього він обіймав посаду заступника державного секретаря США з міжнародних фінансових питань та був старшим економічним радником Дональда Трампа під час президентських виборів 2016 року.

За його керівництва Банк розпочав роботу над створенням нової системи реструктуризації боргів. Сам Малпас зазначав, що країни, що розвиваються,

стикаються з дедалі серйознішими фінансовими викликами, а вартість боргу зростає, що потребує більш зваженої фіскальної політики [11].

У 2023 році Радою керуючих Світового банку було обрано нового президента – Аджая Бангу, який розпочав свій п'ятирічний термін 2 червня 2023 року. Як повідомили у Банку, його діяльність буде спрямована на реформування установи, зосереджуючись на боротьбі зі зміною клімату та глобальними кризами. За посадою президент Світового банку також очолює Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародну асоціацію розвитку (МАР), Міжнародну фінансову корпорацію (МФК), Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ) та Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС).

Від моменту заснування у 1944 році Світовий банк відіграє провідну роль у координації міжнародних фінансових ресурсів, забезпечуючи економічну стабільність і підтримуючи зростання країн-членів. Його діяльність еволюціонувала у відповідь на світові виклики, що включало впровадження нових інструментів та стратегій розвитку, таких як фінансування, технічна допомога та дослідження [19].

Одним із ключових досягнень Банку є фінансування розвитку інфраструктури, освіти, охорони здоров'я та інших критично важливих секторів, що значно покращило якість життя мільйонів людей та зміцнило економічні можливості багатьох держав. Крім того, Світовий банк відіграє важливу роль у сприянні сталому розвитку та екологічній безпеці, підтримуючи проекти з енергоефективності та відновлюваної енергетики.

Первісна функція Світового банку полягала у фінансуванні післявоєнної реконструкції зруйнованих економік. Проте вже у 1950–1960-х рр. банк перейшов до підтримки довгострокових проектів розвитку у багатьох країнах Азії, Африки та Латинської Америки. Вирішальну роль відіграли кредити на будівництво гідроелектростанцій, шляхів, іригаційних систем, електричних мереж тощо [63]. Поступово у центрі уваги опинилася боротьба з бідністю. Відповідно до офіційного хронологічного огляду, місія Світового банку

«еволюціонувала від сприяння післявоєнній реконструкції та розвитку до сучасного завдання зі скорочення світової бідності і просування інклюзивного зростання» [65]. У 1970–1980-х рр. Банк почав надавати значну увагу зменшенню бідності в країнах третього світу, фінансуючи соціальні та сільськогосподарські програми (поряд з вимогами щодо макроекономічної стабілізації). Під тиском критики у 1990-х роках Світовий банк розробив нові підходи: брав активнішу участь у захисті довкілля, викоріненні корупції та врахуванні потреб уразливих груп населення. У «роки тисячоліття» Банк інтегрувався в цілі розвитку ООН (MDGs, а згодом SDGs), формулюючи стратегії сталого розвитку: акцент робиться на розвиток сільських громад, гендерну рівність, зміцнення інституцій та протидію зміні клімату. Нині завдання Світового банку визначаються через перспективу глобального сталого розвитку: фінансування проєктів з низьковуглецевої енергетики, адаптації до кліматичних змін, підтримки інфраструктури, що протистоїть стихійним лихам, а також поліпшення доступу до охорони здоров'я та освіти в бідних країнах (в рамках Цілей сталого розвитку ООН) (таблиця 1.1.)

Таблиця 1.1.

Еволюція діяльності Світового банку

Період	Основна функція	Ключові завдання
1946–1950-ті	Післявоєнна реконструкція	Фінансування інфраструктури
1950-1960-ті	Розвиток країн, що розвиваються	Підтримка інфраструктури, індустріалізації
1970-1980-ті	Боротьба з бідністю	Освіта, медицина, базова інфраструктура
1990-2000-ні	Інституційний розвиток, захист довкілля	Реформи управління, соціальні та екологічні стандарти
2010–сьогодні	Глобальні виклики	Клімат, пандемії, цифровізація, нерівність

Попри значні досягнення, діяльність Банку неодноразово піддавалася критиці. Зокрема, експерти наголошують на необхідності посилення прозорості та підзвітності у прийнятті рішень. Для підвищення ефективності Світовий банк повинен максимізувати свій вплив на боротьбу з бідністю, уникати корупційних ризиків та забезпечувати раціональне використання фінансових ресурсів.

Історія Світового банку свідчить про його критичну роль у світовій економіці, зокрема у підтримці економічного розвитку та скороченні глобальної бідності. Однак, щоб ефективно відповідати на сучасні виклики, Банк має постійно вдосконалювати механізми управління, підвищувати ефективність своєї роботи та зберігати довіру міжнародної спільноти [12].

Завдяки значному потенціалу, глобальному охопленню та ресурсам Світовий банк і надалі залишається важливим рушієм світової економіки, здатним підтримувати сталий та інклюзивний розвиток у всьому світі.

1.2. Політика та основні напрями діяльності Світового банку

Світовий банк – це міжнародна фінансова установа, яка тісно співпрацює з Організацією Об'єднаних Націй (ООН) та надає фінансування для проєктів, що сприяють економічному розвитку держав-членів. Його штаб-квартира знаходиться у Вашингтоні, округ Колумбія, а сам Банк є найбільшим джерелом фінансової підтримки для країн, що розвиваються. Крім надання позик, він здійснює технічну допомогу та надає консультації щодо економічної політики від імені міжнародних кредиторів, а також стежить за реалізацією ринкових реформ.

Світовий банк, разом із Міжнародним валютним фондом (МВФ) та Світовою організацією торгівлі (СОТ), відіграє ключову роль у формуванні економічної політики, реалізації реформ у країнах, що розвиваються, та визначенні глобального макроекономічного порядку денного [15].

Світовий банк зосереджує свою діяльність на п'яти ключових напрямках розвитку (рис.1.1.).

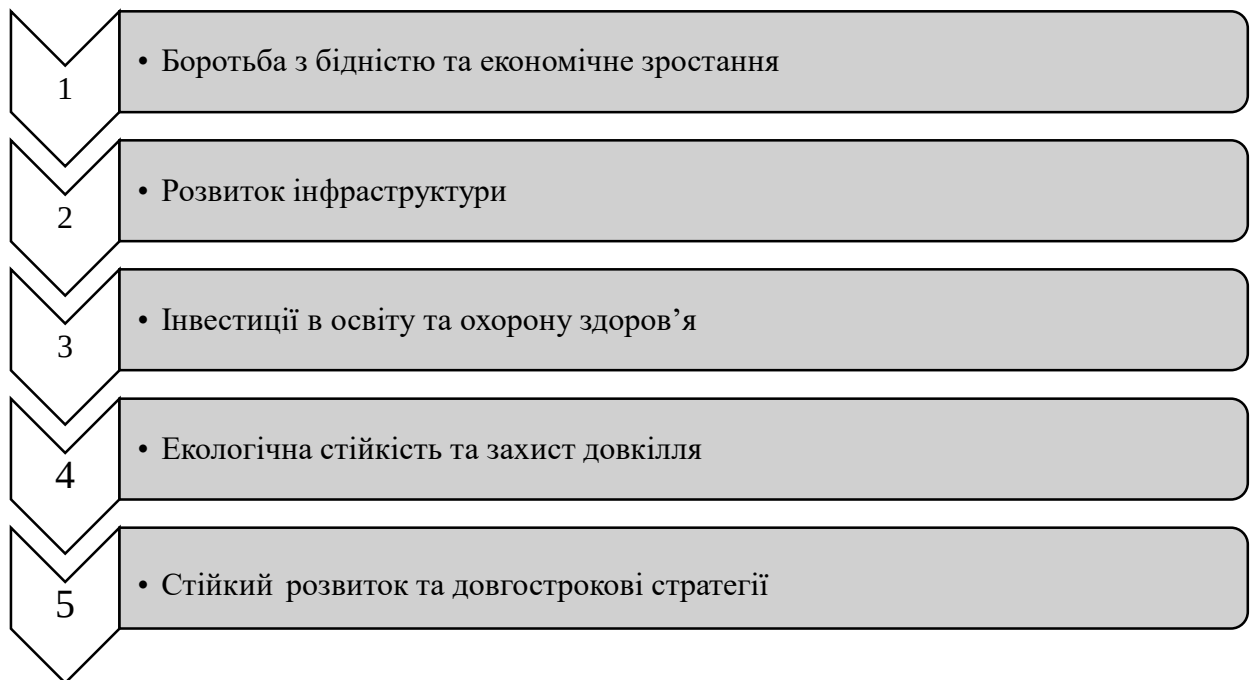

Рис.1.1. Ключові напрями діяльності Світового банку *(створено автором)*

Організація активно підтримує ініціативи, спрямовані на зменшення рівня бідності, стимулювання економічного зростання та розширення можливостей соціального захисту для найбільш уразливих верств населення. Банк фінансує модернізацію транспортної мережі, енергетичного сектору та систем водопостачання, що сприяє довготривалому та сталому економічному розвитку країн-членів [36].

Фінансування у сфері освіти та медицини має на меті підвищення якості життя та створення рівних можливостей для всіх громадян, що, у свою чергу, сприяє загальному соціальному прогресу. Світовий банк реалізує проєкти, спрямовані на збереження навколишнього середовища, боротьбу зі змінами клімату та підтримку ініціатив з відновлюваної енергетики, що допомагає мінімізувати негативний вплив на екосистеми. Організація інтегрує стратегії сталого розвитку, що поєднують економічні, соціальні та екологічні аспекти, сприяючи глобальному добробуту та стабільності.

Таким чином, Світовий банк відіграє провідну роль у реалізації комплексних програм, спрямованих на економічне зростання, соціальний захист, розвиток інфраструктури, покращення якості життя та захист довкілля.

Світовий банк переважно зосереджує свої зусилля на підтримці країн, що розвиваються, надаючи їм фінансову та технічну допомогу, спрямовану на економічний розвиток та боротьбу з бідністю. Водночас розвинені країни, які є ключовими учасниками Банку, відіграють значну роль у наданні ресурсів та впливі на процес ухвалення рішень.

Світовий банк надає країнам різні форми фінансування, включаючи кредити, гранти та інвестиції. Кошти спрямовуються на розвиток інфраструктури, соціальних програм, сільського господарства, освіти та інших секторів, що сприяють економічному зростанню. Організація допомагає країнам у реалізації економічних реформ, покращенні фінансового управління, податкового регулювання та бюджетного планування. Це здійснюється через надання аналітичних консультацій та стратегічних рекомендацій. Світовий банк надає гарантії приватним компаніям та фінансовим установам, що сприяє залученню інвестицій у країни, що розвиваються, знижуючи інвестиційні ризики. Організація надає країнам експертну допомогу у сферах фіскального менеджменту, адміністративних реформ, розвитку ключових галузей економіки та екологічної політики.

Банк співпрацює з урядами країн-членів для розробки ефективних політик і реформ, базуючись на аналітиці, консультаціях та міжнародному досвіді [22].

Світовий банк розробляє та впроваджує механізми підтримки довготривалого економічного зростання, що є ключовим інструментом боротьби з бідністю. Організація інвестує в стабільність фінансових ринків, розвиток інституцій та створення ефективних економічних систем, забезпечуючи сталу інфраструктуру для майбутніх поколінь.

За допомогою консультаційних послуг, фінансових інструментів та комплексного аналізу, Світовий банк допомагає країнам впроваджувати ефективні рішення, що мають довготривалий вплив на розвиток.

Світовий банк активно підтримує розвиток низьковуглецевої енергетики, допомагаючи країнам отримувати доступ до надійних, екологічних та економічно ефективних джерел енергії [18]:

- Індія – профінансовано понад 1 мільярд доларів США на розвиток сонячних електростанцій, що дозволило забезпечити електроенергією мільйони жителів.

- Ефіопія – понад 1 мільйон домогосподарств отримали доступ до сонячного освітлення та інших позамережевих рішень.

- Україна, Туреччина, В'єтнам – реалізація проєктів зі створення "розумних" електромереж, що дозволяють підвищити ефективність відновлюваної енергетики.

Вода є ключовим ресурсом для підтримки життя та економічного розвитку, тому Світовий банк інвестує у забезпечення доступу до безпечної питної води та санітарії в країнах, що розвиваються:

- Бангладеш – реалізація масштабного проєкту з покращення водопостачання та санітарії, що забезпечив чистою водою 1,2 мільйона людей.

- Глобальні ініціативи – Банк активно співпрацює з урядами та приватним сектором для мобілізації фінансування водних проєктів.

Ця робота спрямована на забезпечення справедливого розподілу водних ресурсів, зміцнення інституційних механізмів управління та підвищення стійкості до екологічних змін.

Сучасні технології кардинально змінюють спосіб ведення бізнесу, доступ до послуг та інформації. Світовий банк підтримує цифрову трансформацію через розширення доступу до Інтернету, створення цифрових навичок та розвиток ІТ-інфраструктури.

Ефективна транспортна система відіграє важливу роль у соціальній інтеграції та економічному розвитку. Світовий банк фінансує будівництво та

модернізацію транспортних мереж, що покращує доступність робочих місць та товарних ринків:

— Дар-ес-Салам, Танзанія – фінансування у розмірі 425 мільйонів доларів США спрямоване на розширення системи швидкісного автобусного транспорту.

— Глобальні ініціативи – Банк підтримує низьковуглецеві транспортні системи, що сприяють зменшенню викидів CO₂ у транспортному секторі.

У квітні 2017 року відбувся другий Глобальний інфраструктурний форум, присвячений темі «Розбудова інклюзивної та сталої інфраструктури». Захід об'єднав представників Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР), G20, країн-клієнтів, громадянського суспільства та приватного сектору, які обговорили шляхи співпраці у створенні ринків для інфраструктурних проєктів. Важливим досягненням форуму стало розширення Глобального інфраструктурного фонду, який підтримував 20 інвестиційних проєктів із потенційним залученням понад 13 мільярдів доларів США комерційного капіталу.

Однією з ключових сфер діяльності Світового банку є боротьба з бідністю, особливо у сільській місцевості, де проживає близько 80% найбільш бідного населення світу. Оскільки продовольчий сектор забезпечує більше робочих місць, ніж будь-яка інша галузь, його розвиток є важливим інструментом економічного зростання. У штаті Біхар, Індія, вже понад десять років успішно реалізується Проєкт розвитку сільських районів JEEViKA, який охоплює понад 1,8 мільйона жінок із сільських домогосподарств. Завдяки цьому проєкту фермери отримали доступ до кредитів, сучасних технологій та ринкової інфраструктури, що дозволило збільшити їхній річний дохід на 30%. Окрім того, через фінансові послуги понад 98 мільйонів доларів США було спрямовано на мікрокредитування, а понад 22,5 мільйона доларів – на заощадження.

Водночас стрімке виснаження природних ресурсів стає дедалі серйознішою проблемою. Світовий банк допомагає країнам ефективно управляти їхніми активами, що становлять близько 36% загального обсягу ресурсів у країнах, що розвиваються. Зокрема, екологічні ініціативи Банку сприяють сталому рибальству, створенню природоохоронних морських територій та зменшенню рівня забруднення океану. Наприклад, у Перу реалізація системи квот на вилов риби покращила стійкість ресурсів хамси, що дозволило рибалкам отримувати вищу ціну за свій вилов, а риболовецьким компаніям – інвестувати в більш ефективні операції.

Економічний розвиток країн також значною мірою залежить від залучення інвестицій. Зниження інвестиційних ризиків є важливим чинником створення сприятливого бізнес-клімату. У цьому контексті Єгипет став одним із прикладів успішного реформування: впроваджені урядом зміни сприяли зростанню довіри з боку іноземних інвесторів. Як наслідок, у січні 2017 року обсяг портфельних інвестицій зріс до 1,2 мільярда доларів США, що значно перевищило початковий прогноз у 203 мільйони доларів. Ці зміни також сприяли створенню 15 800 нових робочих місць у швейній промисловості країни, що стало потужним стимулом для економічного розвитку.

Щоб забезпечити стійке економічне зростання, Світовий банк спільно з Міжнародною фінансовою корпорацією (МФК) започаткував Ініціативу з розвитку ринків капіталу. Метою цієї програми є сприяння створенню ліквідних фінансових ринків, які можуть забезпечити довгострокове фінансування. Крім того, організація допомагає країнам формувати прозору та ефективну систему регулювання капіталу, що є ключовим фактором для залучення міжнародних інвестицій.

Окрім фінансових реформ, Світовий банк активно підтримує зміни у податковій політиці. Держави, які ефективно збирають податки, можуть швидше реалізовувати економічні реформи та фінансувати базові послуги, такі як будівництво доріг, охорона здоров'я та громадська безпека. Дослідження свідчать, що країни, які збирають менше 15% ВВП у вигляді

податків, мають обмежені можливості для економічного розвитку. Прикладом успішного впровадження податкової реформи є Вірменія, де Світовий банк допоміг уряду підвищити ефективність податкового адміністрування та збільшити державні доходи.

Ще одним важливим напрямом діяльності Банку є сприяння міжнародній торгівлі. За останні десятиліття розширення торговельних можливостей значно прискорило економічне зростання у країнах, що розвиваються, допомагаючи мільйонам людей вибратися з бідності. У рамках цих зусиль Світовий банк розробляє політику, спрямовану на підвищення конкурентоспроможності торгівлі як товарами, так і послугами. Наприклад, у регіоні Великих озер Африки реалізується проєкт транскордонної торгівлі між Демократичною Республікою Конго та її сусідніми країнами, який спрямований на зниження логістичних витрат, прискорення митних процедур та поліпшення інфраструктури на кордонах.

Окрім підтримки традиційних економічних секторів, Світовий банк активно сприяє розвитку цифрової економіки, яка стає рушієм економічного зростання, інвестицій та створення робочих місць. Одним із ключових завдань Банку є розширення доступу до Інтернету для понад 4 мільярдів людей, які ще не мають підключення, а також розвиток цифрової інфраструктури та підтримка впровадження технологій у традиційні галузі економіки.

Важливою складовою сталого розвитку є вдосконалення транспортної системи. Ефективна транспортна інфраструктура сприяє не лише економічному розвитку, а й соціальній інтеграції. Одним із прикладів є Танзанія, де Світовий банк виділив 425 мільйонів доларів США на розширення мережі швидкісного автобусного транспорту в місті Дар-ес-Салам, що значно покращило мобільність жителів та сприяло скороченню викидів CO₂.

Завдяки таким комплексним ініціативам Світовий банк залишається одним із провідних гравців у сфері глобального економічного розвитку. Його діяльність охоплює широкий спектр напрямів – від інвестицій в інфраструктуру, підтримки сільського господарства та екологічної стійкості

до фінансових реформ, сприяння міжнародній торгівлі та розвитку цифрових технологій. Співпрацюючи з урядами та міжнародними партнерами, Банк допомагає країнам створювати ефективні та стійкі економічні системи, що забезпечують добробут населення та сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

Наразі Банк веде свою діяльність у понад 100 державах, що розвиваються, надаючи фінансову та консультаційну підтримку з метою покращення рівня життя населення, зокрема найбідніших його верств.

Для кожної країни-клієнта розробляється індивідуальна стратегія співпраці, що формується спільно з державними установами, неурядовими організаціями та представниками приватного сектору. Представництва Світового банку в різних регіонах реалізують його програми, підтримують контакти з урядами та громадянським суспільством, а також сприяють більш глибокому розумінню питань розвитку.

Світовий банк слід відрізнити від Групи Світового банку. До складу першого входять дві установи: Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) та Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Натомість Група Світового банку включає ще три структури: Міжнародну фінансову корпорацію (МФК), Багатосторонню агенцію з гарантій інвестицій (БАГІ) та Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС).

Створення Групи Світового банку почалося з рішення Бреттон-Вудської конференції про заснування МБРР одночасно з Міжнародним валютним фондом (МВФ). Обидві ці інституції тісно взаємопов'язані як за цілями, так і в організаційному аспекті: членами МБРР можуть бути лише країни, що входять до МВФ. Структурно вони є частиною системи ООН.

Спочатку діяльність МБРР була спрямована на кредитування розвинених країн, які постраждали внаслідок Другої світової війни, зокрема європейських. Однак після їх відновлення та появи численних нових незалежних держав, що звільнилися від колоніальної залежності, функції МБРР зазнали змін. Виникла потреба у створенні спеціалізованої установи для

підтримки країн, що розвиваються. Так, у 1956 році була заснована Міжнародна фінансова корпорація, а у 1960 році — Міжнародна асоціація розвитку, покликана сприяти економічним реформам у найменш розвинених країнах.

Світовий банк об'єднує понад 187 країн-членів, інтереси яких представляють Рада керуючих та Рада директорів, розташована у Вашингтоні. Всі країни-учасниці є акціонерами Банку та мають право приймати ключові рішення щодо його діяльності.

Однією з головних місій Світового банку є стимулювання інвестування між країнами-членами, особливо в економіки, що розвиваються. Однак нестабільна соціально-політична ситуація в окремих регіонах робить такі інвестиції ризикованими. Для захисту від можливих втрат у 1988 році була створена Багатостороння агенція з гарантій інвестицій (БАГІ), що забезпечує страхування від некомерційних ризиків. Також у 1966 році був заснований Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів, покликаний вирішувати питання, пов'язані з інвестуванням. Таким чином, у складі Групи Світового банку функціонують п'ять організацій.

Попри відмінності у завданнях, всі ці установи об'єднує спільна мета — забезпечення стабільного економічного зростання країн-членів, сприяння відновленню господарств країн, що розвиваються, підтримка приватного сектора та залучення іноземних інвестицій. Організаційно Група Світового банку також функціонує як єдиний механізм: всі структури підпорядковуються Президенту Світового банку, мають спільну адміністративну систему. Однак за своїми функціями інституції Банку мають певні особливості.

Банк використовує власні фінансові ресурси, висококваліфікований персонал та значний обсяг аналітичних знань для підтримки країн, що розвиваються, забезпечуючи їх сталий розвиток на засадах соціальної справедливості. Особливу увагу приділяють найбільш вразливим верствам населення

та країнам, що потребують найбільшої підтримки. При цьому країнам-клієнтам рекомендується:

- інвестувати у розвиток людського капіталу, зокрема покращувати систему охорони здоров'я;
- зосереджуватися на соціальному розвитку, розширенні участі громадян у прийнятті рішень, удосконаленні управлінських практик та зміцненні інституційного потенціалу для боротьби з бідністю;
- покращувати ефективність та прозорість роботи державних органів;
- захищати навколишнє середовище;
- підтримувати розвиток приватного підприємництва;
- впроваджувати реформи, спрямовані на макроекономічну стабільність, що створює сприятливі умови для інвестицій та довгострокового планування.

Банк також допомагає країнам зміцнювати ключові умови для залучення приватних інвестицій та підтримання їх на належному рівні. Використовуючи кредити та консультаційні послуги Світового банку, уряди проводять економічні реформи та вдосконалюють банківські системи, а також інвестують у розвиток людського капіталу, інфраструктури та охорони довкілля. Це, своєю чергою, сприяє зростанню інвестиційної привабливості країни та підвищенню ефективності капіталовкладень.

У 2001 фінансовому році діяльність Банку значною мірою була зосереджена на пришвидшенні процесу полегшення боргового навантаження для країн, що розвиваються. В рамках ініціативи для найбідніших країн із високим рівнем заборгованості (ХІПК) вдалося значно розширити масштаби та прискорити темпи скорочення боргів. Станом на 30 червня 2002 року було зменшено боргове навантаження для 26 країн, а загальна сума списаного боргу сягнула 41 мільярда доларів США. Завдяки цій ініціативі загальний борговий тягар у цих країнах зменшився приблизно на дві третини, що дозволило збільшити фінансування соціальних програм та скоротити витрати на обслуговування боргу

1.3. Цільова, функціональна та організаційна структури Світового банку

Світовий банк включає п'ять основних установ (таблиця 1.2.)

Таблиця 1.2.

Інституції Світового банку

№	Інституція	Характеристика
1	Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР)	Забезпечує довгострокове фінансування та технічну підтримку державам із низьким і середнім рівнем доходу, сприяючи відновленню та розвитку їхньої інфраструктури та економічних секторів
2	Міжнародний фонд фінансової допомоги (МФФД)	Сприяє стабільності фінансової системи, надаючи короткострокові позики та технічну підтримку державам, які стикаються з фінансовими кризами та економічними викликами
3	Міжнародний фінансовий корпораційний фонд (МФКФ)	Забезпечує фінансову підтримку приватного сектору в країнах, що розвиваються, інвестуючи в підприємства та проєкти, спрямовані на розвиток бізнесу та стимулювання економічного зростання.
4	Агентство з гарантування інвестиційних операцій (АГІО)	Забезпечує гарантії та страхове покриття для приватних інвестиційних компаній.
5	Інститут досліджень та навчання (ІДН)	Проводить дослідження, забезпечує аналітичну підтримку та організовує навчання для урядів і зацікавлених сторін, сприяючи підвищенню ефективності програм розвитку та політичних рішень.

Управління групою Світового банку централізовано навколо Президента банку, якому підпорядковані всі основні структурні одиниці і спільна адміністративна система. Найвищим органом формально є Рада Губернаторів (зазвичай це міністри фінансів членів), яка щорічно збирається на щорічних зборах. Оперативне керівництво здійснює Рада виконавчих директорів, що складається із 25 директорів, які представляють 189 країн-членів. Кожен виконавчий директор обирається або призначається групою країн (конституенцією) залежно від кількості акцій, що належать країнам-

членам [65]. П'ять країн з найбільшою часткою капіталу (США, Японія, Китай, Німеччина, Велика Британія) зазвичай призначають власних директорів, а решту місць заповнюють представники конституенцій країн, що голосують спільно. Президент Світового банку одночасно виконує роль Голови Ради директорів; він обирається на посаду виконавчими директорами і, за винятком вирішального голосу при рівності, участі у голосуванні не бере [62].

Голосування в Раді виконавчих директорів базується на частці капіталу, якою володіє країна в капіталі банку. Тобто кількість голосів складається з базових голосів (рівних для всіх членів) та додаткових голосів за придбані акції. Такі правила означають, що економічно потужні країни утримують більшість голосів. Поряд із IBPP, Ради виконавчих директорів IBPP і ACPP (IDA) є спільними – кожен виконавчий директор IBPP автоматично входить до Ради ACPP. МФК (IFC) також залучає тих же директорів *ex officio*. Окрему Раду має тільки MIGA, але з практичних причин до неї зазвичай обирають тих самих осіб, що й до Ради IBPP. Виконавчі директори безпосередньо розглядають і затверджують проекти кредитів та позик, які їм пропонує Президент, та визначають основні операційні політики банку. Таким чином, система прийняття рішень у Світовому банку поєднує централізовану президентську роль з вагомим впливом країн-донорів через квоти та голоси на Радах виконавчих директорів (рис.1.1).

Рис.1.1. Структура управління Світового банку (створено автором)

Група Світового банку складається з п'яти окремих організацій, кожна з яких виконує свою роль у досягненні місії. Нижче наведено розподіл основних функцій за складовими WBG (таблиця 1.3)

Таблиця 1.3.

Функціональна структура

Підрозділ (організація)	Основні функції і сфери діяльності
Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР / IBRD)	Надає позики та консультативну підтримку країнам із середнім рівнем доходу і кредитоспроможним країнам із низьким доходом. Його мета – допомогти цим державам скорочувати бідність і реагувати на регіональні та глобальні виклики (наприклад, інфраструктура, економічні реформи)
Міжнародна асоціація розвитку (МАР / IDA)	Надійний кредитор та грантодавець найбідніших країн світу. Надає безвідплатну допомогу та кредити на пільгових умовах для підтримки інвестицій у розвиток людського капіталу, поліпшення життя населення, подолання бідності та зміцнення спільнот
Міжнародна фінансова корпорація (МФК / IFC)	Сприяє розвитку приватного сектору в країнах, що розвиваються, інвестуючи в комерційні проєкти та фінансові установи. МФК забезпечує приватному бізнесу довгострокове фінансування й експертну підтримку, сприяючи економічному розвитку та створенню робочих місць
Багатостороннє агентство із страхування інвестицій (МАСІ / MIGA)	Надає страхування від політичних та інших ризиків для іноземних інвесторів. За допомогою гарантій MIGA заохочує приватні інвестиції в проєкти в країнах, що розвиваються, покриваючи ризики (наприклад, націоналізація, війна, відсутність конвертованості валюти)
Міжнародний центр врегулювання інвестиційних спорів (МКВІСП / ICSID)	Служба арбітражу та примирення інвестиційних спорів між інвесторами та державами. Як провідний у світі інститут, МКВІСП забезпечує нейтральні процедури вирішення суперечок (арбітраж, медіацію) за інвестиційними договорами між країнами та приватними інвесторами

Таким чином, функціональна структура Групи Світового банку включає два «банківські» підрозділи (МБРР і МАР), які фінансують урядові ініціативи, а також три організації, що працюють із приватним сектором і правовими механізмами (МФК, МАСІ, МКВІСП). Кожна з них виконує свою спеціалізовану роль в реалізації загальної місії WBG, забезпечуючи широкий спектр фінансових, страхових та консультаційних послуг для сталого розвитку

Світовий банк (World Bank Group) як міжнародна фінансово-розвиткова організація має чітко визначену місію і пріоритетні стратегічні цілі. Його основне завдання – «припинити крайню бідність і підвищити спільний добробут на планеті, що залишається життєздатною» [65]. Це поєднує економічний розвиток із завданнями охорони довкілля: банки групи формують політику та фінансують проекти, спрямовані на зниження бідності в усьому світі, одночасно враховуючи кліматичні та екологічні виклики.

Основні стратегічні цілі Світового банку включають:

1. Припинення крайньої бідності та підвищення спільного добробуту.

Відповідно до оновленої місії WBG, головною метою є зведення частки людей, які живуть у крайній бідності, до незначного рівня (нижче 3 %) до 2030 року, а також підвищення доходів найбідніших верств населення [63]. Це передбачає інвестування у здоров'я, освіту та економічні можливості для бідних.

2. Стійке економічне зростання та створення робочих місць.

Світовий банк активно підтримує економічне зростання, орієнтоване на створення гідних робочих місць, особливо для молоді. За даними Президента WBG, на наступні 10 років потрібно створити сотні мільйонів нових робочих місць у країнах, що розвиваються, – завдання, над яким банк працює спільно з урядами і приватним сектором [62]. Це включає сприяння інвестиціям та підвищення продуктивності праці.

3. Здоров'я та соціальний захист населення

Однією із цілей є підсилення систем охорони здоров'я і соцзахисту. Наприклад, WBG планує забезпечити якісними медичними послугами 1,5

млрд осіб до 2030 року і посилити соціальні програми для 0,5 млрд найбільш вразливих людей. Це відповідає загальнобанківській стратегії «Люди»: сприянню глобальному здоров'ю, інклюзивній освіті та соціальному захисту.

4. Боротьба зі змінами клімату та захист довкілля.

У контексті цілі «життєздатної планети» Світовий банк приділяє велику увагу кліматичній стійкості. Він прагне виділяти не менше 45 % фінансування на кліматичні проєкти до 2025 року, порівну між адаптацією та пом'якшенням наслідків зміни клімату [62]. Це включає підтримку чистої енергетики, збереження лісів, розвиток стійких систем водопостачання й охорони довкілля.

5. Розвиток інфраструктури та цифрова трансформація.

Для прискорення зростання WBG фокусує ресурси на розвитку інфраструктури (енергетики, транспорту, урбаністики) та цифрових технологій. За стратегією банку, розвиток доступної електроенергії, стійких доріг і цифрової інфраструктури забезпечить економічні можливості для найбідніших і сприятиме цифровій економіці [66]. Наприклад, через нову вартість цифрових ініціатив банк підтримує понад 100 країн у створенні цифрових економік.

6. Гендерна рівність та соціальна інклюзія.

Світовий банк визначив гендерну рівність як важливу ціль стратегії на 2024–2030 роки. Він ставить за мету забезпечити широкі цифрові та економічні можливості для жінок: до 2030 року планується підключити до Інтернету на 300 млн жінок більше, надати соціальний захист для 250 млн жінок та капітал для 80 млн жінок-підприємців [66]. Ці цільові показники відображають зусилля WBG прискорити рівність і посилити участь жінок у розвитку.

Таким чином, цільова структура Світового банку охоплює поєднання економічних і соціальних пріоритетів: від ліквідації бідності до боротьби з кліматичними змінами і прискорення цифрової трансформації (див. схему

нижче). Кожній із наведених цілей відповідає сукупність програм та ініціатив банку

РОЗДІЛ 2. СВІТОВИЙ БАНК ЯК РЕГУЛЯТОР ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

2.1. Взаємодія Світового банку з міжнародними інституціями глобального регулювання сприяння економічному зростанню

Після 2020 року світова економіка зіткнулася з безпрецедентними викликами – пандемією COVID-19, рецесією, зростанням боргового навантаження та геополітичними напругами. У цих умовах співпраця між Світовим банком та іншими міжнародними інституціями набуває особливої ваги. Глобальні кризи виснажують ресурси урядів і донорів, загрожують здобуткам розвитку та потребують комплексних рішень. Відтак партнерства на багатосторонньому рівні стають «важливішими, ніж будь-коли» [65], адже скоординовані дії дозволяють об'єднати зусилля, мобілізувати фінансові ресурси та ефективніше спрямувати їх на підтримку економічного зростання. Світовий банк традиційно взаємодіє з ключовими інститутами глобального регулювання – такими, як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світова організація торгівлі (СОТ), Організація Об'єднаних Націй (ООН), а також з регіональними банками розвитку. Нижче розглянуто сучасний стан цієї співпраці, конкретні кейси спільних ініціатив та їхню роль у сприянні економічному зростанню в різних регіонах світу (таблиця 2.1.).

Таблиця 2.1.

Основні напрями взаємодії Світового банку з міжнародними
інституціями (розроблено автором)

Міжнародна інституція	Основний напрям співпраці	Ключові ініціативи та проекти	Результати для економічного зростання
Міжнародний валютний фонд (МВФ)	Макроекономічна стабільність та управління боргом	Ініціатива з призупинення обслуговування боргу (DSSI); Комплексний підхід до врегулювання боргу (Common Framework)	Підтримка ліквідності країн; запобігання борговим кризам; створення основ для відновлення зростання

Продовження таблиці 2.1.

Світова організація торгівлі (СОТ)	Сприяння розвитку міжнародної торгівлі	Ініціатива "Допомога для торгівлі" (Aid for Trade); Угода про сприяння торгівлі (ТФА); Ініціатива "Торгівля послугами для розвитку"	Збільшення експорту; покращення інфраструктури та логістики; стимулювання приватного сектору
Організація Об'єднаних Націй (ООН) і агенції	Гуманітарно-розвитковий пехус; досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР)	Підтримка Афганістану через ЮНІСЕФ і ВПП; участь у глобальних програмах COVID-19 Task Force; координація щодо ЦСР	Забезпечення базових послуг; збереження людського капіталу; довгострокова стійкість розвитку
Регіональні банки розвитку (АБР, АфБР, МБР, ЄБРР)	Ко-фінансування інфраструктурних, соціальних та кліматичних проєктів	Угода про повну взаємну довіру (FMRF) з АБР; координація допомоги Україні; спільні кліматичні ініціативи	Масштабування інвестицій; синергія знань; прискорення реалізації проєктів розвитку

Світовий банк та МВФ, як дві опори Бреттон-Вудської системи, мають взаємодоповнювальні мандати у підтримці глобальної економіки. МВФ опікується фінансовою стабільністю та платіжним балансом, тоді як Світовий банк відповідає за довгострокове відновлення і розвиток. Їхня тісна співпраця забезпечує узгодження макроекономічної політики та інвестицій у розвиток, що є передумовою стійкого зростання. Особливо це проявилось після 2020 року, коли обидві інституції спільно реагували на кризу, спричинену пандемією.

Одним із ключових напрямів співпраці стало полегшення боргового тягара найбільш вразливих країн для збереження їхнього економічного потенціалу. На початку пандемії Світовий банк та МВФ спільно закликали країни G20 запровадити Ініціативу з призупинення обслуговування боргу (Debt Service Suspension Initiative, DSSI) [62]. Цю програму було запущено в травні 2020 року, і вона дозволила 48 країнам (з 73, що мали право на участь) відкласти виплати за зовнішнім боргом, скеровуючи вивільнені кошти на боротьбу з пандемією та підтримку населення. За оцінками Світового банку, в рамках

DSSI протягом травня 2020 – грудня 2021 років було призупинено платежів на суму близько \$12,9 млрд для країн-учасниць. Важливо, що Світовий банк і МВФ підтримували реалізацію цієї ініціативи – здійснювали моніторинг використання вивільнених коштів, сприяли підвищенню прозорості боргу та забезпечували дотримання умов відповідального запозичення. Країни-реципієнти DSSI зобов’язалися спрямувати зекономлені ресурси на соціальні, медичні та економічні потреби під час кризи, тим самим інвестуючи у збереження людського капіталу і основ для відновлення зростання.

По завершенні DSSI наприкінці 2021 року, Група двадцяти за підтримки МВФ та Світового банку узгодила спільний *«Комплексний підхід до врегулювання боргів»* для найбільш вразливих країн (так званий Common Framework beyond DSSI). Цей механізм покликаний реструктуризувати несустійні борги і відновити платоспроможність країн, забезпечуючи умови для довгострокового економічного зростання. Хоча реалізація нового підходу просувається повільно, Світовий банк та МВФ продовжують тісно співпрацювати з країнами-боржниками та кредиторами (включно з Парижським клубом та Китаєм) задля досягнення домовленостей про полегшення боргу. Такий фокус на борговій стійкості демонструє важливу роль взаємодії двох установ у запобіганні боргових криз, що можуть стати на заваді розвитку.

Крім питань боргу, МВФ і Світовий банк координують зусилля з відновлення економічного зростання в постпандемічний період. На спільних Щорічних зборах у 2020 році їхній спільний керівний комітет (Development Committee) наголосив, що на етапі відбудови обом інституціям слід діяти узгоджено, допомагаючи країнам *“відбудувати краще”* – закласти основи інклюзивного та стійкого відновлення з акцентом на робочі місця, інвестиції та кліматично сталі зростання [67]. Зокрема, МВФ опікується питаннями макроекономічної стабілізації, а Світовий банк – фінансує проекти розвитку та надає експертизу щодо реформ. Такий поділ ролей у тісній співпраці дозволяє країнам-реципієнтам отримати комплексну підтримку – від

стабілізації державних фінансів до інвестицій у інфраструктуру та людський капітал.

Варто також відзначити співпрацю Світового банку, МВФ та інших інституцій у сфері нарощування внутрішніх ресурсів країн. У 2016 році було створено Платформу співпраці в галузі оподаткування (Platform for Collaboration on Tax, PCT) – спільну ініціативу МВФ, Світового банку, ООН та ОЕСР, яка після 2020 року активізувала підтримку країн у мобілізації доходів під час пандемії [65]. Платформа забезпечує узгоджену експертну допомогу урядам щодо податкової політики і адміністрування, розробки середньострокових стратегій доходів, протидії розмиванню бази оподаткування тощо. У 2021 році партнери PCT оновили робочу програму, спрямовану на зміцнення стійкості податкових систем та покращення фіскальної політики в умовах кризи. Злагоджені дії чотирьох організацій у цій сфері допомагають країнам збільшувати власні ресурси для розвитку, не надто покладаючись на зовнішні борги, що є важливим чинником довгострокового економічного зростання.

Отже, співпраця з МВФ дозволила Світовому банку консолідувати зусилля у подоланні наслідків пандемії та закласти підґрунтя для відновлення зростання в бідних країнах – через полегшення боргового тягаря, узгодження антикризових заходів та зміцнення фінансової основи розвитку. Скоординовані дії двох установ глобального регулювання значно підвищують ефективність підтримки, яку отримують країни, щоб повернутися на траєкторію стійкого економічного розвитку.

Міжнародна торгівля традиційно розглядається як потужний двигун економічного зростання, особливо для країн, що розвиваються. Світовий банк тісно співпрацює зі Світовою організацією торгівлі, щоб допомогти таким країнам інтегруватися в глобальні торговельні потоки та отримати максимум вигод від торгівлі товарами і послугами. Після 2020 року ця співпраця зосереджена на подоланні нових торговельних перешкод, підтримці експорту

і зміцненні конкурентоспроможності, адже пандемія та геополітичні зміни суттєво вплинули на світову торгівлю.

Однією з ключових платформ взаємодії є програма «Допомога для торгівлі» (Aid for Trade) під егідою СОТ. Ця ініціатива, започаткована ще у 2005 році, надає країнам, що розвиваються, фінансування та експертизу для розвитку торговельної інфраструктури, зниження бар'єрів у торгівлі та нарощування експортного потенціалу. Світовий банк – один із найбільших учасників Aid for Trade, і його внесок останніми роками істотно зріс. Зокрема, щорічні обсяги фінансування Світового банку в рамках Aid for Trade подвоїлися з \$8 млрд у 2010 році до \$16 млрд у 2022 році [62]. Це становить близько третини загального обсягу допомоги для торгівлі в світі, що робить Групу Світового банку найбільшим джерелом такого фінансування. Загалом же за час існування ініціативи до 2022 року було мобілізовано близько \$650 млрд на підтримку торгівлі в країнах, що розвиваються. Ці ресурси спрямовуються на розвиток критично важливої інфраструктури (транспорт, логістика, енергетика), спрощення торговельних процедур, підвищення якості стандартів та інші заходи, що посилюють спроможність країн експортувати і залучати інвестиції, тим самим сприяючи зростанню їхніх економік. Наприклад, проекти Світового банку в рамках Aid for Trade включають будівництво транспортних коридорів у Західній Африці для зниження витрат на перевезення, цифровізацію митних процедур у тихоокеанських острівних державах, підтримку жінок-підприємців в експорті тощо – усе це створює нові можливості для розвитку приватного сектору і зайнятості.

Ще одним важливим напрямом співпраці з СОТ є імплементація Угоди СОТ про сприяння торгівлі (Trade Facilitation Agreement, TFA), що набрала чинності в 2017 році. Світовий банк запровадив спеціальну *Програму підтримки сприяння торгівлі* (Trade Facilitation Support Program), яка фінансується кількома розвиненими країнами та ЄС і допомагає урядам виконувати вимоги TFA. В рамках цієї ініціативи Банк тісно взаємодіє з секретаріатом СОТ, а також з Всесвітньою митною організацією та донорами,

щоб удосконалити прикордонні процедури в країнах, що розвиваються [66]. Програма надає експертну допомогу зі спрощення митних правил, впровадження електронних систем оформлення вантажів, навчання персоналу тощо. Завдяки такій співпраці десятки держав отримали підтримку у приведенні своїх торговельних режимів у відповідність до сучасних вимог, що стимулює їх участь у міжнародній торгівлі. Як зазначає Світовий банк, спільна робота з СОТ та іншими партнерами в цій галузі допомагає країнам покращити процеси на кордонах і, зрештою, розвивати торгівлю на благо економіки.

Новітнім прикладом партнерства Світового банку та СОТ є спільна ініціатива, зосереджена на торгівлі послугами. У вересні 2024 року, під час публічного форуму СОТ, було оголошено про запуск програми «Торгівля послугами для розвитку» (Trade in Services for Development) – нового спільного проекту СОТ і Світового банку в рамках Aid for Trade [67]. Ця ініціатива, підтримана фінансово урядом Великої Британії, покликана допомогти країнам, що розвиваються, максимально використати економічний потенціал сфери послуг. Програма передбачає комплекс заходів: від підвищення конкурентоспроможності сектора послуг та збору статистичних даних до розробки «чек-листів» реформ для урядів у сфері послуг. Стрімке зростання торгівлі послугами (нині близько \$12 трлн із \$32 трлн світового товарообігу припадає саме на послуги) відкриває нові перспективи для бідніших країн, особливо в Африці. Генеральний директор СОТ Нгозі Оконжо-Івеала наголосила на старті програми, що *«сектор послуг буде в центрі майбутнього економічного зростання і торгівлі»*. Відтак, розвиток експорту послуг – від ІТ-аутсорсингу до туризму – може стати драйвером створення робочих місць і доходів у країнах, що розвиваються. СОТ і Світовий банк домовилися раз на два роки спільно проводити глобальну конференцію з питань торгівлі послугами, щоб поширювати передовий досвід та відстежувати прогрес. Таким чином, ця ініціатива є яскравим прикладом того, як співпраця між інституціями глобального регулювання спрямована на

розвиток нових сфер економіки задля забезпечення довгострокового зростання.

В цілому співпраця Світового банку з СОТ після 2020 року набула стратегічного значення: вона охоплює як невідкладні заходи (наприклад, спільні дії для підтримки безперервності торгівлі під час пандемії), так і довгострокові програми розвитку торгівлі. Поліпшуючи умови для експорту і імпорту, ці партнерські зусилля сприяють пожвавленню економічної активності, залученню інвестицій та створенню робочих місць у країнах, що розвиваються, тобто безпосередньо працюють на економічне зростання.

Організація Об'єднаних Націй та Світовий банк мають давню історію співробітництва, яке охоплює майже всі регіони і сектори розвитку [65]. Хоча Світовий банк не є органом системи ООН, їх об'єднує спільна мета – подолання бідності, сприяння сталому економічному зростанню та досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР). Після 2020 року партнерство між ООН і Світовим банком стало ще тіснішим, оскільки глобальні кризи потребували комплексної відповіді на гуманітарні та економічні виклики одночасно.

Одним з важливих напрямів є координація дій у надзвичайних ситуаціях та у країнах, охоплених конфліктами. Світовий банк традиційно фінансує проекти відбудови і розвитку навіть у складних умовах, тоді як агенції ООН забезпечують гуманітарну допомогу та реалізацію програм на місцях. Партнерство між ними дозволяє об'єднати ці підходи – так званий гуманітарно-розвитковий nexus – щоб одночасно рятувати життя і закладати основу для майбутнього зростання. Яскравим прикладом є співпраця в Афганістані після драматичних подій 2021 року. Після зміни режиму в Кабулі Світовий банк призупинив безпосередню роботу з урядовими структурами, проте, за підтримки міжнародної спільноти, переорієнтував понад \$1 млрд своїх трастових фондів на програми, що реалізуються агентствами ООН [66]. Зокрема, у грудні 2021 року Світовий банк перевів через спеціальний фонд \$280 млн до Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) та Всесвітньої продовольчої програми (ВПП) ООН для фінансування невідкладних заходів з охорони

здоров'я та харчування населення Афганістану взимку. У 2022 році Рада директорів Банку погодила масштабніший план підтримки: кошти багатостороннього Афганського трастового фонду (ARTF) в обсязі понад \$1 млрд направляються через агенції ООН і міжнародні НУО на надання базових послуг – охорону здоров'я, освіту, сільське господарство, підтримку засобів до існування – поза контролем де-факто влади Талібану. Цей креативний підхід дозволив зберегти функціонування ключових секторів економіки та людського капіталу Афганістану, попри політичну кризу. Співпраця Світового банку з ЮНІСЕФ та ВПП забезпечила продовження виплати зарплат вчителям і медикам, постачання ліків, реалізацію програм харчової допомоги – тобто утримання суспільства «на плаву» до кращих часів. Фактично, Світовий банк виступив координатором донорських ресурсів, а агенції ООН – виконавцями на місцях, і разом їм вдалося пом'якшити гуманітарну кризу та не допустити повного колапсу економічних основ. Подібну модель співпраці було застосовано і в інших конфліктних країнах (наприклад, Ємені, Сомалі), де Світовий банк фінансує проєкти через Програму розвитку ООН (ПРООН), ВООЗ, ЮНІСЕФ та інші структури, щоб допомогти населенню і одночасно підготувати ґрунт для майбутньої відбудови.

На глобальному рівні Світовий банк і ООН також координують стратегічні ініціативи розвитку. З 2015 року обидві організації працюють над досягненням Цілей сталого розвитку (ЦСР) – комплексної програми з 17 цілей, серед яких подолання бідності, гендерна рівність, економічне зростання, інфраструктура, боротьба зі зміною клімату тощо. Світовий банк інтегрував ЦСР у свої операції – його подвійна місія (подолання крайньої бідності та сприяння спільному процвітанню) відповідає ЦСР 1 і 8, а проєкти Банку у країнах-реципієнтах безпосередньо сприяють досягненню багатьох інших цілей (освіта – ЦСР4, вода – ЦСР6, енергетика – ЦСР7, клімат – ЦСР13 і т.д.). При цьому Банк співпрацює з численними агентствами ООН, щоб уникати дублювання зусиль та узгоджувати пріоритети допомоги. Наприклад, у сфері охорони здоров'я він взаємодіє з Всесвітньою організацією охорони здоров'я

(ВООЗ), у сфері продовольчої безпеки – з ФАО та Всесвітньою продовольчою програмою, у сфері освіти – з ЮНІСЕФ та ЮНЕСКО, у сфері гендерної рівності – з структурою ООН-Жінки тощо. Спільні звіти, конференції і платформи забезпечують обмін даними та вироблення узгоджених рекомендацій для урядів. Так, Світовий банк бере участь у щорічному Форумі ООН з питань фінансування розвитку та у Групі з виконання Зобов'язань Аддіс-Абебської програми дій, де разом з МВФ, ЮНКТАД та ПРООН аналізує глобальний прогрес у мобілізації фінансів на розвиток і формулює політики для прискорення зростання в бідних країнах.

Криза COVID-19 додатково зблизила Світовий банк та агенції ООН у їхній реакції на виклики пандемії. У 2020–2021 роках Банк тісно співпрацював з ВООЗ у питаннях підтримки систем охорони здоров'я і забезпечення доступу до вакцин. Було створено навіть спільну “Військову кімнату” (Task Force) за участі керівників Світового банку, МВФ, ВООЗ та СОТ для моніторингу постачання вакцин, ліків і діагностичних засобів до країн, що розвиваються [64]. Ця робоча група координувала зусилля з усунення «вузьких місць» у виробництві та логістиці, мобілізації фінансування і донорської підтримки з метою якомога швидше охопити вакцинацією населення країн, що розвиваються. Світовий банк залучив кошти (через кредити та гранти) на закупівлю вакцин для десятків держав, тоді як ВООЗ надавала експертну підтримку та координувала глобальну ініціативу COVAX. Як було підкреслено на спільних зустрічах, прискорення доступу до вакцин є критично важливим для припинення пандемії і досягнення всеохопного відновлення економіки. Такий приклад багатостороннього партнерства за участю ООН (ВООЗ) показав, що злагоджені дії можуть ефективніше розв'язувати проблеми глобального характеру і тим самим закладати умови для відновлення зростання.

Таким чином, співпраця Світового банку з ООН та її організаціями після 2020 року проявляється у спільних програмах в кризових країнах, узгодженні глобальних цілей розвитку та координації реагування на планетарні виклики

(пандемії, зміна клімату тощо). Ця взаємодія підсилює вплив обох сторін: об'єднуючи фінансові ресурси Банку з оперативними можливостями та мандатом ООН, міжнародна спільнота може ефективніше підтримувати країни на їхньому шляху до сталого економічного зростання.

Світовий банк активно співпрацює з регіональними банками розвитку – такими, як Азійський банк розвитку (АБР), Африканський банк розвитку (АфБР), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Міжамериканський банк розвитку (МБР) та ін. Ці інституції, маючи мандат у своїх регіонах, часто стикаються з подібними завданнями і викликами, що й Світовий банк, тому партнерство з ними дозволяє об'єднати зусилля, розширити масштаб фінансування і забезпечити узгодженість підходів у реалізації проєктів розвитку.

У період після 2020 року співпраця з регіональними банками розвитку набрала обертів, особливо у зв'язку з потребою швидкого реагування на кризу та мобілізації значних ресурсів на відновлення. Часто Світовий банк і регіональні банки спільно фінансують інфраструктурні та соціальні проєкти, що дає змогу збільшити їхній масштаб і розподілити ризики. Наприклад, тільки в 2020 році у країнах тихоокеанського регіону Світовий банк спільно з Азійським банком розвитку профінансували 9 проєктів на загальну суму \$1,3 млрд, з яких три були безпосередньо пов'язані з реагуванням на COVID-19 [62]. Це включало інвестиції в системи охорони здоров'я, програми соціального захисту та підтримку малого бізнесу, конче необхідні для пом'якшення економічного удару пандемії. Подібним чином, в Африці Світовий банк і АфБР разом фінансують великі інфраструктурні проєкти (енергетичні коридори, транснаціональні автошляхи, проєкти в галузі зрошення та сільського господарства), а в Латинській Америці Банк співпрацює з МБР у сферах від боротьби з наслідками зміни клімату до модернізації міст. Таке ко-фінансування дозволяє акумулювати більше коштів та забезпечує узгодженість вимог до реалізації проєктів, що підвищує їх успішність.

Важливою подією стало впровадження нових форм глибокої операційної співпраці між багатосторонніми банками. У лютому 2025 року Світовий банк та Азійський банк розвитку підписали Угоду про повну взаємну довіру в рамках співфінансування проєктів (Full Mutual Reliance Framework, FMRF) [61]. Це новаторське для міжнародних фінансових інституцій рішення передбачає, що при спільному фінансуванні проєктів країни-позичальники можуть користуватися єдиним набором правил і процедур – або Світового банку, або АБР – на всіх етапах проєкту. Тобто, замість того щоб дублювати один одного (кожен банк зі своїми окремими вимогами до оцінки, закупівель, моніторингу), банки довіряють системам один одного. Очікується, що це скоротить строки підготовки та реалізації проєктів, зменшить транзакційні витрати і дозволить швидше досягати результатів для країн-позичальників. Такий крок відповідає закликам міжнародної спільноти (зокрема G20) до більш тісної узгодженості роботи багатосторонніх банків розвитку з метою максимізації сумарного впливу їх фінансування. Президент АБР Масацугу Асакава відзначив, що це партнерство з Світовим банком створює *«міцну платформу для стійкого та інклюзивного зростання»*, дозволяючи використати сильні сторони кожної інституції для розширення масштабів впливу. Президент Групи Світового банку Аджай Банга також підкреслив, що співпраця, а не конкуренція між банками розвитку, є шляхом до збільшення ефективності допомоги країнам. Модель FMRF може слугувати взірцем і для інших регіональних банків – у майбутньому подібні домовленості про взаємне визнання процедур можуть бути укладені з АфБР, МБР чи ЄБРР, що значно спростить реалізацію спільних ініціатив.

Окрім спільного фінансування, регіональні банки і Світовий банк координують свої стратегії та обмінюються знаннями. Після 2020 року це особливо помітно у сфері кліматичних інвестицій. Всі найбільші багатосторонні банки, включно зі Світовим банком, щорічно готують спільний звіт про кліматичне фінансування, узгоджують методологію підрахунку вкладень в адаптацію і пом'якшення змін клімату [64], а також разом з ООН

організують ініціативи на кшталт Кліматичного саміту фінансових інституцій. На COP26 в Глазго (2021) і COP27 в Шарм-ель-Шейху (2022) багатосторонні банки виступали зі спільними зобов'язаннями щодо збільшення «зеленого» фінансування та врахування кліматичних ризиків у своїх портфелях. Така єдність підходів гарантує, що всі регіональні партнери рухаються в одному напрямку, а країни-реципієнти отримують узгоджені сигнали та підтримку у переході до низьковуглецевого розвитку. Це також опосередковано впливає на довгострокове економічне зростання, адже допомагає уникнути майбутніх втрат від кліматичних катастроф і створює можливості в нових «зелених» секторах економіки.

Ще одним виміром є співпраця у конкретних країнах та регіонах. Наприклад, для підтримки України в умовах війни 2022 року Світовий банк, МВФ, ЄБРР, Європейський інвестиційний банк та інші донори діяли узгоджено: МВФ надав екстрене фінансування для стабілізації макроекономічної ситуації, Світовий банк створив і адміністрував багатосторонній трастовий фонд (проект PEACE) для виплати зарплат українським держслужбовцям та забезпечення роботи державних установ, ЄБРР інвестував у підтримку критичної інфраструктури та ліквідність підприємств, а агенції ООН – у гуманітарні потреби. Кожна інституція зосередилася на своїй ніші, але в тісній координації з іншими, аби уникнути прогалин чи дублювання. Результатом стало оперативне залучення десятків мільярдів доларів на підтримку української економіки у 2022–2023 рр., що допомогло запобігти ще глибшому економічному спаду і закласти передумови для наступної відбудови. Цей приклад демонструє, що співпраця глобальних і регіональних інститутів у кризовій ситуації здатна забезпечити надзвичайно масштабну та ефективну допомогу, яку жодна з організацій не надала б поодиночі.

Таким чином, партнерство зі спорідненими банками розвитку дозволяє Світовому банку значно посилити свій вплив. Спільні проекти та ініціативи забезпечують ефект масштабу – більші інвестиції, ширше охоплення, швидшу

реалізацію – що безпосередньо сприяє економічному зростанню в країнах-реципієнтах. Уніфікація підходів і обмін досвідом між інституціями також підвищують якість розвитку, адже впроваджуються найкращі практики та інноваційні рішення. Від Латинської Америки до Азії, від Африки до Європи, скоординована діяльність банків розвитку допомагає країнам долати інфраструктурні розриви, фінансувати бізнес та розбудовувати стійкі економіки.

Аналіз сучасної взаємодії Світового банку з основними інституціями глобального економічного регулювання показує, що партнерство є ключовою передумовою успішного сприяння економічному зростанню в нинішніх умовах. Після 2020 року ця взаємодія вийшла на новий рівень інтенсивності та важливості. Світовий банк спільно з МВФ забезпечили фінансову «подушку» для найбідніших країн під час пандемії, зберігши їхній економічний потенціал через ініціативи з полегшення боргу та макрофінансову стабілізацію. Разом із СОТ він працює над розкриттям торговельного потенціалу країн, підтримуючи експортні галузі та інтеграцію у світові ринки – історично доведено, що це веде до пришвидшеного росту та зниження бідності. Взаємодія з системою ООН дозволяє поєднати гуманітарні й розвиткові зусилля, підтримати країни в кризових ситуаціях і не втратити здобутки розвитку навіть у часи потрясінь. А партнерство з регіональними банками розвитку і в рамках G20 гарантує, що глобальна фінансова підтримка використовується максимально ефективно, охоплює всі регіони та узгоджується з загальними цілями сталого зростання.

Співпраця різних інституцій приносить конкретні результати: прискорення доступу до вакцин дозволило швидше відновити економічну активність; узгоджені дії щодо інвестицій в інфраструктуру покращують діловий клімат і логістику; спільні програми з розвитку людського капіталу (освіти, охорони здоров'я) закладають фундамент для майбутнього зростання. Важливо, що такі партнерства також підвищують довіру інвесторів і донорів –

коли міжнародні інституції виступають єдиним фронтом, ризики зменшуються, а впевненість у перспективах країни зростає.

Отже, в сучасній глобалізованій економіці жодна організація не може самотужки вирішити комплексні проблеми розвитку. Світовий банк, усвідомлюючи це, вибудовує мережу партнерств – від двосторонніх меморандумів до багатосторонніх ініціатив – яка доповнює його власні ресурси знаннями, фінансами і можливостями інших. Така взаємодія є важливим фактором того, що зусилля з підтримки економічного зростання мають ширший і сталий ефект. Максимізація позитивного впливу на розвиток досягається саме через скоординовану співпрацю глобальних інститутів, яка, у підсумку, приносить користь країнам у вигляді вищих темпів зростання, стійкості перед потрясіннями та прогресу на шляху до досягнення цілей сталого розвитку.

2.2. Діяльність Світового банку в подоланні глобальних економічних криз

У кінці 1970-х – початку 1980-х років низка країн, особливо Латинської Америки, опинилися в борговій кризі через комбінацію високих процентних ставок, різких коливань цін на сировину та бурхливого зростання зовнішнього боргу. Іскрою став дефолт Мексики в серпні 1982 року – міністр фінансів оголосив, що країна не може обслужити свій зовнішній борг у \$80 млрд [64]. Після цього та інших відмов платежів поступово 16 латиноамериканських країн домовилися про реструктуризацію боргів. Нестача свіжого банківського кредитування спричинила глибокі рецесії й «втрачене десятиліття» для регіону. У відповідь банки та офіційні інституції розробили програму врегулювання боргів, заохочуючи запровадження жорсткої фіскальної дисципліни й структурних реформ (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2.

Діяльність Світового банку в подоланні глобальних економічних криз

Криза	Контекст	Інструменти Світового банку	Ефективність	Критика
Боргова криза 1980-х	Криза зовнішньої заборгованості країн Латинської Америки, високі відсоткові ставки, дефолти.	Структурні позики (SAL), програмне фінансування, консультації щодо макроекономічної політики.	Надання термінового фінансування, запуск програм реформ.	Соціальні втрати через «жорстку економію», обмеження суверенітету політик.
Азійська фінансова криза 1997	Девальвації валют у Південно-Східній Азії, вплив капіталу, масові банкрутства.	Екстрені позики, підтримка соціальних програм, консультації з фінансових реформ.	Допомога у фінансовій стабілізації, відновлення зростання у 1999–2000 рр.	Жорсткі реформи поглибили рецесію, недостатня увага до соціальних наслідків.
Глобальна фінансова криза 2008–09	Світова рецесія, обвал ринків, криза банківської системи, падіння торгівлі та інвестицій у країнах, що розвиваються.	Масштабне розширення кредитування, Програма торгового фінансування, кризова допомога інфраструктурі, гарантії.	Швидке надання ресурсів, підтримка соціальних витрат і інфраструктури.	Частина умов фінансування вимагала реформ навіть під час глибокого спаду економіки.
Криза COVID-19 (2020–2022)	Пандемія, глобальна економічна рецесія, зростання бідності, колапс систем охорони здоров'я в країнах, що розвиваються.	Екстрені позики і гранти, програма вакцинації (\$12 млрд), Ініціатива DSSI (призупинення боргів), консультації.	Безпрецедентний обсяг фінансування (\$160 млрд), медичне й соціальне спрямування.	Повільне освоєння коштів, недостатня участь приватних кредиторів у борговій підтримці.

(розроблено автором)

Світовий банк намагався пом'якшити кризу через структурні кредити й програмне фінансування. На початку 1980 року Банк вперше схвалив Structural Adjustment Loan (SAL) – \$200 млн Туреччині – для скорочення дефіциту платіжного балансу та підтримки макроекономічних реформ (наприклад, зниження інфляції, нарощення валютних резервів) [63]. Згодом SAL стали основним інструментом, а Світовий банк також видавав цільові кредити для

реформ бюджетної сфери, підтримував баланс платежів і надавав консультаційну допомогу щодо стримання інфляції та фінансових реформ. Грантів у цей період було менше – головний акцент робився на позиках під гарантії реформ. Діяльність Світового банку у 1980-х оцінюють суперечливо. З одного боку, програми кредитування (SAL) забезпечили необхідне фінансування і формалізували реформи, а банк став головним офіційним кредитором для країн із проблемами платіжного балансу. З іншого боку, у багатьох країнах заходи «жорсткої економії» критикують за надмірний вплив на соціальну сферу. Наприклад, дослідження показують, що в країнах-позичальниках під тиском програм реформи часто скорочувалися видатки на інфраструктуру, охорону здоров'я та освіту, замість субсидій державним підприємствам, що призвело до стрімкого зростання безробіття й падіння доходів населення [64]. Крім того, незалежні експерти зауважують, що «умови» від МБРР (як і від МВФ) часто обмежували суверенітет країн-реципієнтів і звужували їхню політичну автономію [66].

Улітку 1997 року фінансова криза сколихнула Південно-Східну та Південно-Східну Азію. Шок спровокувало падіння тайського бату, що спричинило значний відплив капіталу й девальвацію валют інших країн регіону (Південна Корея, Індонезія, Малайзія тощо). Економіки цих країн зазнали різкого спаду експорту, розорення фінансових установ і зниження цін на активи. Хоч у 1998–1999 роках регіон відносно швидко оговтався, криза викликала глибоку політичну й соціальну нестабільність (наприклад, бунти в Джакарті у травні 1998 р.) Світовий банк спрямував ураженим країнам пакет допомоги у формі екстрених позик і програм підтримки реформ. Зокрема, для Індонезії у липні 1998 року було схвалено «Позикопідтримку реформ у боротьбі з бідністю» на \$1 млрд – перший транш запланованої антикризової підтримки [65]. Ця позика (частина ширшого пакету міжнародних донорів) мала допомогти відновити платіжний баланс і пом'якшити наслідки кризи для найбільш вразливих верств населення. У 1999 р. банк також надав Індонезії додаткові кредити (Policy Reform Support Loan) та «Соціально-орієнтовану позичку» для

підтримки програм безпеки (соціальних допомог). Аналогічно, постраждалі країни отримали низку технічних консультацій і секторальних кредитів для зміцнення фінансового сектору та фінансової стабільності. Світовий банк працював у тісній координації з МВФ та Азійським банком розвитку, націлюючи свою допомогу на реформування ринків капіталу, банківської системи і системи соціальних гарантій. Вважається, що пакети підтримки допомогли запобігти подальшому занепаду регіональних економік і сприяли відновленню зростання. Проте критики відзначають, що знову таки жорсткі умови реформ, встановлені МВФ і Світовим банком (лібералізація капіталів, зниження субсидій, бюджетна жорсткість), поглибили рецесію у короткостроковій перспективі. Експерти наголошують, що характером умови МБРР та МВФ інколи підривали демократичну «прийнятність» програм реформ у місцевому масштабі [66]. Водночас уряди дебатували щодо співвідношення макроекономічної стабілізації і соціальних наслідків програм – уроки цієї кризи пізніше лягли в основу більш гнучких антикризових механізмів.

У США у вересні 2008 року обвалився ринок субстандартних іпотек, що швидко призвело до світової фінансової кризи. Інститути Лондона і Вашингтона опинилися на межі колапсу, а економіки більшості країн зазнали значного спаду. Для країн, що розвиваються, наслідком став різкий обвал торгівлі, зменшення надходжень від прямих інвестицій і переказів, зростання безробіття і посилення бідності. Світовий банк зосередився на захисті найуразливіших верств і збереженні стратегічних інвестицій. Світовий банк суттєво розширив кредитування і ввів спеціальні антикризові інструменти. За цей період МБРР майже втричі збільшив річні зобов'язання порівняно з допредкризовим рівнем, aIDA – приблизно на 20% [65]. Крім традиційного кредитування, група Світового банку запровадила цільові програми: наприклад, Глобальна програма торгового фінансування (Global Trade Finance Program) для гарантування кредитів експортерам, а також спеціальні фонди для підтримки інфраструктурних проектів та кредитних гарантій. Зокрема, у

грудні 2009 року було схвалено «Окрему кризову скриньку» (IDA Crisis Response Window) обсягом \$1,3 млрд – це позабюджетне резервне фінансування для найбідніших країн, спрямоване на збереження витрат на охорону здоров'я, освіту, соціальний захист і сільське господарство [62]. Крім того, банк частіше застосовував *кредити бюджетної підтримки* (Development Policy Loans) для оперативного виділення коштів урядам, що постраждали від кризи. Антикризові заходи Світового банку були наймасштабнішими у його історії. За власними даними банку, його фінансування розвиваючим країнам практично подвоїлося в кризовий період, а обсяги виплат за кредитами стали найбільшими серед усіх міжнародних фінансових інституцій [65]. Основними напрямками інвестицій стали соціальні програми (соціальний захист, фонди підтримки безробітних), інфраструктурні проекти і реформи фінансового сектора. Така фокусованість допомогла пом'якшити наслідки спадів і гідно підтримати бідні країни в короткостроковій перспективі. Оцінки експертів здебільшого позитивні: ВБ вчасно наростив фінансування та адаптував політику під потреби кризових держав. Водночас залишаються і критичні зауваження: деякі аналітики звертали увагу, що все ще значна частина фінансування направлялася з умовами реформ (імпортової лібералізації, фіскальної «жорсткості» тощо) [66], що викликало запитання щодо ефективності таких вимог під час глибокого економічного спаду. Окремо наголошують на потребі більшої підтримки місцевих систем захисту бідних та можливого продовження фінансування довгострокових інвестицій.

Пандемія COVID-19 спричинила **багатовимірний шок**: глобальна економіка різко впала, системи охорони здоров'я опинилися на межі, а сотні мільйонів людей – повернулися за межею бідності. За оцінками Світового банку, рецесія 2020 року збільшила абсолютну бідність у країнах, що розвиваються, більш ніж на 100 мільйонів осіб [62]. У 2020–2021 роках уряди зіштовхнулися з необхідністю терміново реагувати на пандемію, захищати громадське здоров'я та підтримувати економічну активність. Світовий банк запровадив різноманітні інструменти екстреної допомоги. Уже в перші місяці

кризи банк мобілізував рекордні ресурси: за період квітень–вересень 2020 року було затверджено кредитів і грантів на понад \$43 млрд [66], включно з \$12 млрд окремо на закупівлю і розгортання вакцин. Банком було оновлено довгострокові цільові програми: зокрема, збільшено обсяги бюджетної та проектної підтримки країн з низьким і середнім доходом (у тому числі суверенні позики під реформи і гранти для систем охорони здоров'я та соціального захисту). Окрім кредитів, ВБ спільно з МВФ активно просував Ініціативу призупинення боргових виплат (DSSI). Започаткована у травні 2020 року DSSI дозволила близько 48 найбіднішим країнам тимчасово призупинити обслуговування двостороннього боргу, звільнивши приблизно \$12,9 млрд ресурсів на боротьбу з пандемією. Інші інструменти включали Катастрофічні резервні опції (Cat DDO), програми гарантування фінансів для малого бізнесу та прискорене фінансування інфраструктурних проектів, а також експрес-адвісорську допомогу з питань охорони здоров'я та економічного відновлення. З одного боку, Світовий банк відповів на кризу безпрецедентним розміром допомоги – до кінця 2020 року було оголошено більш ніж \$104–160 млрд допомоги (позик і гарантій) для бідних країн [64]. Фокус на медичну допомогу («збереження життів») та підтримку малозабезпечених забезпечив надходження коштів у тих секторах, що найбільше постраждали. Однак незалежні аналізи відзначили й прогалини. Наприклад, експерти вказують, що темпи виділення коштів були відносно повільними: хоча зобов'язання зросли на 118% у порівнянні з попереднім роком, фактичні виплати збільшилися лише на 31%, що значно менше, ніж під час кризи 2008–09. На відміну від минулої кризи, банк не збільшив суттєво використання швидких «бюджетних» позик (Development Policy Loans), через що деякі країни отримали допомогу запізно. Також викликало занепокоєння, що крім публічних кредиторів, майже жоден приватний кредитор не приєднався до боргового мораторію, тож фінансовий тягар залишався надто важким для багатьох держав. Зрештою, керівництво банку було піддане критиці за те, що навіть під час пандемії наголошувало на необхідності структурних реформ: наприклад, президент

Давід Мелпас відкрито заявляв про прагнення використовувати фінансування як важіль для впровадження довгострокових ринкових перетворень. Це породило сумніви у деяких експертів щодо пріоритетності негайних соціальних потреб проти умов, які могли відтермінувати реакцію на кризу.

Ра усі перераховані кризи Світовий банк виступав одним із ключових гравців, пропонуючи велику фінансову підтримку, тематичні програми і технічне сприяння. Ефективність цих заходів оцінюється неоднозначно: вони справді забезпечували необхідне фінансування бідним країнам та сприяли швидшому поживавленню, однак під загальною критикою залишаються супутні жорсткі умови, які іноді посилювали соціальну напругу та обмежували самостійність урядів.

2.3. Виклики та перспективи діяльності Світового банку в сучасному світі

Світовий банк зіткнувся з безпрецедентним поєднанням глобальних криз після 2020 року (таблиця 2.3.).

Таблиця 2.3.

Глобальні виклики для діяльності Світового банку (розроблено автором)

Тип викликів	Суть виклику	Приклади/Статистика	Вплив на діяльність Світового банку
Економічні	Рецесії, боргова криза	18 суверенних дефолтів у 10 країнах; 60% бідних країн під загрозою боргової кризи	Зростання потреб у фінансуванні; розширення програм реструктуризації боргу
Політичні	Геополітична нестабільність; конкуренція інституцій	Війна в Україні; розширення ролі АБП та Нового банку розвитку БРІКС	Ускладнення координації допомоги; необхідність зміцнення довіри
Екологічні	Зміна клімату, «зелений» перехід	Збитки від кліматичних катастроф зростають на 2–3% ВВП щорічно в бідних країнах	Інтеграція кліматичних ризиків у стратегії; збільшення «зеленого» фінансування

Пандемія COVID-19 спричинила різке падіння світової економіки у 2020 році, що призвело до першого за десятиліття зростання бідності: майже 100 мільйонів людей опинилися в умовах крайньої бідності [67]. Хоча у 2021 році почалося відновлення, воно було нерівномірним – розвинені країни загалом відновили докризовий рівень доходів на душу населення, тоді як лише близько третини держав, що розвиваються, змогли досягти цього показника. У 2022–2023 роках глобальну економіку стримували нові економічні виклики: висока інфляція, різке підвищення процентних ставок та уповільнення інвестицій, що загрожувало новими рецесіями [63]. Особливо критичною стала ситуація з боргами: за останні три роки відбулося 18 суверенних дефолтів у 10 країнах, що розвиваються – більше, ніж за попередні два десятиліття разом [63]. Сьогодні близько 60% країн з низьким рівнем доходу перебувають під високим ризиком боргової кризи або вже в стані дефолту. Обслуговування боргу витісняє витрати на освіту, охорону здоров'я та інші критичні потреби, погрожуючи "втраченим десятиріччям" розвитку для найбідніших держав. Таким чином, економічні негаразди (рецесії та боргова криза) значно ускладнюють діяльність Світового банку, адже країни-позичальники потребують більшої підтримки на тлі скорочення фіскальних можливостей і відтоку приватних інвестицій.

Не менш серйозними є політичні виклики, зумовлені геополітичною нестабільністю та фрагментацією міжнародної співпраці. Повномасштабна війна Росії проти України, конфлікти на Близькому Сході та загострення суперечностей між великими державами підірвали глобальну взаємодовіру і координацію. На щорічних зборах МВФ та Світового банку в 2023 році через геополітичні розбіжності (зокрема, щодо війни в Україні та напруги між США і Китаєм) керівні комітети цих інституцій навіть не змогли узгодити спільне комюніке [63]. Цей приклад свідчить, що геополітичні напруження заважають ухваленню спільних рішень і ускладнюють реагування на глобальні кризи. Окрім того, зростає конкуренція інституцій: поява альтернативних джерел розвитку підриває монополію Світового банку на глобальне фінансування.

Наприклад, країни БРІКС створили Новий банк розвитку, призначений фактично дублювати функції Світового банку [66], а Китай ініціював заснування Азійського банку інфраструктурних інвестицій (АБІІ) у 2015 році, залучивши до нього понад 100 країн-учасниць. Ці нові інституції та регіональні фонди пропонують країнам, що розвиваються, альтернативні кредити та інвестиції, що посилює конкуренцію у сфері розвитку і стимулює Світовий банк до внутрішніх змін, аби зберегти свою провідну роль.

Глобальні екологічні виклики стали центральними у порядку денному розвитку після 2020 року. Зміна клімату із "довгострокової загрози" перетворилася на нагальну проблему сьогодення, яка вже завдає відчутної економічної шкоди [63]. Почастішали кліматичні лиха – посухи, повені, урагани – що руйнують інфраструктуру та сільське господарство, вимушують громади переселятися і створюють додатковий тиск на державні фінанси постраждалих країн. Для багатьох бідних держав кожне нове стихійне лихо може звести нанівець роки розвитку, залишаючи їх "за крок до бідності" [62]. Одночасно необхідність «зеленого переходу» – переходу до низьковуглецевої економіки – ставить перед країнами виклик балансування між довгостроковою стійкістю та короткостроковими витратами. Політики у сфері енергетичного переходу, хоч і життєво важливі, у короткій перспективі додають витрат і невизначеності на енергетичних ринках [63]. Найменш розвинені країни, які найменше спричинили зміну клімату, виявилися найбільш уразливими до кліматичних потрясінь, страждаючи від зростання цін на продукти харчування, водних і продовольчих криз. Світовий банк визнає, що зміна клімату більше не є суто екологічним питанням – це фундаментальний виклик розвитку, який впливає на продовольчу безпеку, міграцію та фінансову стабільність держав. Таким чином, після 2020 року Світовий банк змушений інтегрувати цілі боротьби зі зміною клімату у свою діяльність, підтримуючи «зелений» перехід та адаптацію клієнтів до нових екологічних реалій.

Глобальні виклики загострили й **внутрішні проблеми** Світового банку, висвітливши потребу у його інституційній модернізації. Керівники країн-

членів усе наполегливіше закликають банк стати більш гнучким, прозорим та орієнтованим на сучасні пріоритети розвитку. Так, на Щорічних зборах Світового банку в жовтні 2022 року урядовці (зокрема міністерка розвитку Німеччини Свеня Шульце) вимагали від Світового банку амбітних реформ для посилення його ролі у подоланні новітніх глобальних проблем [67]. Світовий банк, заснований майже 80 років тому, традиційно зосереджувався на проєктному фінансуванні окремих країн з метою зменшення бідності. Проте сьогоднішні виклики відрізняються від тих, що були 30–40 років тому, і банк мусить еволюціонувати (таблиця 2.4.).

Таблиця 2.4.

Внутрішні проблеми Світового банку та напрями реформ

Внутрішня проблема	Прояви	Кроки для подолання
Обмежені фінансові ресурси	Недостатні можливості для масштабних інвестицій у глобальні блага	Реформа фінансування: нові інструменти (гібридний капітал, збільшення левериджу)
Критика ефективності та прозорості	Уповільнення проєктів, недосконалі процедури оцінки впливу	Оновлення політик Safeguards; розвиток механізмів підзвітності
Вузький мандат, несумісний із сучасними викликами	Стара місія без урахування кліматичних ризиків	Оновлення мандату: інтеграція глобальних публічних благ у стратегію

(розроблено автором)

У грудні 2022 року керівництво Світового банку представило так звану «дорожню карту еволюції» (Evolution Roadmap) – бачення трансформації інституції. В рамках цієї програми у 2023 році акціонери схвалили оновлення місії Світового банку: тепер його офіційне бачення розвитку доповнено метою забезпечення «життєздатної планети» та врахування глобальних публічних благ. По суті, традиційна ціль подолання бідності доповнюється завданнями боротьби зі зміною клімату, збереження біорізноманіття, запобігання пандеміям та протидії конфліктам – адже без вирішення цих проблем сталий розвиток неможливий. Для імплементації нового мандату банк переглядає свою систему стратегічних показників: до кінця 2024 року планується запровадити оновлену корпоративну Scorecard, яка інтегрує цілі стійкого

зростання в межах планетарних обмежень, кліматичних дій, зменшення нерівності тощо, і поширюватиметься на всі підрозділи Групи Світового банку. Таким чином, внутрішня реформа покликана трансформувати стратегію розвитку Світового банку, перетворивши його з класичного банку розвитку на банк розвитку і кліматичних змін, орієнтований на глобальну стійкість.

Паралельно постало питання і про фінансові можливості Світового банку. Глобальні потреби у відновленні та кліматичному фінансуванні обчислюються трильйонами доларів, тоді як ресурси банку обмежені його капіталом і внесками країн-донорів. У відповідь на це акціонери вжили заходів для розширення фінансового потенціалу Банку. На Щорічних зборах у Марракеші в жовтні 2023 року погоджено план збільшення обсягів кредитування: Світовий банк отримав можливість залучити додаткові 70 млрд доларів США протягом наступних десяти років для фінансування боротьби зі зміною клімату, втратами біорізноманіття, пандеміями та іншими глобальними проблемами [67]. Домовлені реформи включають ефективніше використання наявного капіталу та залучення нового – зокрема, впровадження інноваційних фінансових інструментів. Наприклад, Німеччина першою оголосила про внесок 305 млн євро у вигляді так званого *гібридного капіталу* для підтримки реформованого Світового банку, що дозволить мобілізувати близько 2,6 млрд доларів додаткових ресурсів на проекти із захисту глобальних спільних благ. Такі кроки мають на меті зробити банк «більшим і кращим» за рахунок збільшення обсягів пільгового кредитування, особливо на проекти, що приносять користь не лише окремій країні, а й світовій спільноті (наприклад, кліматичні проекти). Водночас банк прагне активніше залучати приватний сектор та внутрішні ресурси країн-клієнтів: реформою передбачено посилення мобілізації приватного капіталу через сприятливі регуляторні умови, розвиток місцевих фінансових ринків та державно-приватне партнерство. Таким чином, подолання фінансових викликів вимагає як збільшення власних ресурсів Світового банку, так і кардинальної зміни

підходів до фінансування розвитку (перехід від прямого фінансування до ролі «каталізатора» інвестицій).

Світовий банк також стикається з критикою ефективності своєї діяльності та системи управління, що спонукає до внутрішніх перетворень. Протягом останніх років ряд експертів і громадських організацій вказують на недоліки в роботі Банку:

1. По-перше, критикують практику жорстких умов кредитування (*conditionality*): кредити часто надаються за умови здійснення позичальником певних економічних політик, що, на думку критиків, не завжди враховує національні особливості і може поглиблювати нерівність [65].

2. По-друге, звертається увага на екологічні та соціальні наслідки проєктів Світового банку – інколи вони призводили до вимушеного переселення спільнот, втрати екосистем чи порушення прав місцевого населення. Хоча банк має політику екологічних і соціальних *safeguards*, випадки негативного впливу підривають його репутацію.

3. По-третє, дехто закидає Банку брак прозорості та підзвітності: процес ухвалення рішень залишається недостатньо відкритим, а взаємодія з громадянським суспільством обмеженою.

4. І, нарешті, історично сформована структура управління надає непропорційно великий вплив акціонерам-донорам (передусім США), що породжує питання справедливості – зокрема, традиція обрання президента Світового банку від США викликає невдоволення країн, що розвиваються.

Усі ці аспекти – умовність, екологічні наслідки, прозорість та структура управління – впливають на ефективність роботи Світового банку та довіру до нього. Усвідомлюючи критику, банк останнім часом переглядає свої політики (наприклад, оновлено екологічні стандарти, створено механізми зворотного зв'язку з громадами, ширше залучаються стейкхолдери до розробки стратегій). Проте виклик залишається: Світовий банк має довести, що може швидко та результативно реагувати на потреби країн, зберігаючи при цьому високі стандарти відповідальності.

Попри масштабність викликів, Світовий банк реалізував низку нових ініціатив та реформ, спрямованих на адаптацію до сучасних умов. Одразу з початком пандемії COVID-19 банк різко наростив обсяги фінансування антикризових заходів. У період з квітня 2020 по червень 2021 року Група Світового банку мобілізувала рекордні 157 мільярдів доларів для подолання медичних, економічних та соціальних наслідків пандемії – це найбільший кризовий пакет допомоги за всю історію Банку [67]. Ці ресурси були спрямовані на підтримку систем охорони здоров'я, фінансування закупівлі вакцин, соціальну допомогу вразливим верствам і підтримку бізнесу для збереження робочих місць. Зокрема, Світовий банк схвалив фінансування на закупівлю вакцин від COVID-19 у понад 60 країнах, а також інвестував у програми «зеленого, стійкого та інклюзивного відновлення» економіки після локдаунів. Така безпрецедентна мобілізація ресурсів продемонструвала здатність Банку швидко реагувати на глобальну кризу. Втім, керівництво Банку визнало, що потрібно робити ще більше для справедливого відновлення, зокрема вирішувати проблему нерівного доступу до вакцин у бідних країнах.

Другим важливим напрямом стала підготовка до майбутніх глобальних загроз. У 2022 році за ініціативи країн G20 при Світовому банку було створено новий механізм – Фонд протидії пандеміям (Pandemic Fund). Це перший багатосторонній фонд, спеціально присвячений фінансуванню заходів з попередження та підготовки до пандемій для країн з низьким і середнім доходом [65]. За перший рік роботи Фонд залучив 2 млрд доларів стартового капіталу від 27 держав та філантропічних організацій. Станом на кінець 2024 року вже виділено грантів на 885 млн доларів, що дозволило мобілізувати понад 6 млрд доларів додаткового співфінансування, спрямованих на зміцнення епіднагляду, лабораторної бази та систем охорони здоров'я у 75 країнах. Ця ініціатива свідчить про нову роль Світового банку як платформи для координації глобальних публічних благ: банк виступає адміністратором фонду, що об'єднує внески різних країн і приватних донорів задля запобігання майбутнім пандеміям.

Світовий банк також значно посилив акцент на кліматичних інвестиціях у своїй діяльності. У 2021 році було ухвалено новий План дій щодо зміни клімату на 2021–2025 роки, який передбачає інтеграцію кліматичних цілей у всі операції Банку та поступове приведення портфелю фінансування у відповідність до Паризької кліматичної угоди. В результаті вже у 2022–2023 фінансових роках Банк суттєво збільшив обсяги кліматичного фінансування. Зокрема, у 2024 фінансовому році (липень 2023 – червень 2024) Група Світового банку надала \$42,6 млрд на проєкти, пов’язані з кліматом, що стало рекордним показником і на 10% перевищило попередній рік [62]. Ці кошти спрямовані на інвестиції в чисту енергетику, розвиток відновлювальних джерел, проєкти з адаптації до змін клімату (зміцнення стійкості громад до природних катаклізмів) та на підтримку зеленого переходу економік клієнтів. Таким чином, Світовий банк фактично став найбільшим серед багатосторонніх інституцій джерелом кліматичних інвестицій для країн, що розвиваються. Окрім фінансування, Банк започаткував нові аналітичні інструменти – зокрема, почав підготовку Country Climate and Development Reports (CCDRs) для клієнтів (наразі опубліковано понад 45 таких доповідей). Ці звіти допомагають країнам виробити стратегії розвитку з врахуванням кліматичних ризиків і можливостей, поєднуючи цілі скорочення бідності та викидів.

Серед інших нововведень – оновлена стратегія роботи у країнах, охоплених конфліктами та нестабільністю (Фрагільність, Конфлікти та Насильство, FCV), яка набрала чинності у 2020 р. Банк збільшив обсяги допомоги для держав, що постраждали від конфліктів (включаючи значні пакети підтримки для України в 2022–2023 рр.), визнаючи, що мир і розвиток взаємопов’язані. Також проводиться цифрова трансформація операцій Світового банку: розширюється використання цифрових технологій в проєктах (напр., цифрові платежі для соціальної допомоги) та інвестується у аналітичні бази даних і відкриті дані, що підвищує ефективність роботи. Ці

ініціативи підкріплюють загальний вектор реформ – зробити Світовий банк більш сучасною, гнучкою та всеосяжною інституцією (таблиця 2.5.).

Таблиця 2.5.

Ключові нові ініціативи Світового банку (розроблено автором)

Ініціатива	Суть	Досягнення
Антикризова допомога COVID-19	157 млрд дол. для боротьби з наслідками пандемії	Допомога понад 100 країнам
Pandemic Fund	Підтримка підготовки до пандемій	885 млн дол. грантів за перший рік
Country Climate and Development Reports (CCDRs)	Плани для інтеграції кліматичних і економічних стратегій	>45 країн охоплено
Оновлення мандату (2023)	Інтеграція боротьби з глобальними викликами в місію Банку	Зміна корпоративної Scorecard

На сучасному етапі Світовий банк одночасно переживає значні виклики та володіє новими можливостями для посилення своєї ролі у світі. Перспективи його діяльності залежатимуть від успішності впровадження заявлених реформ і здатності адаптуватися до швидкозмінного глобального ландшафту. Перші кроки вже зроблено: акціонери підтримали оновлення мандату Банку і надання йому додаткових ресурсів, нове керівництво (у 2023 р. президентом Групи Світового банку став Аджай Банга) заявляє про відданість курсу перетворення Банку на двигун розвитку та кліматичних дій. Якщо ці інституційні зміни будуть доведені до кінця, Світовий банк отримає змогу стати «більшим, більш ефективним і більш інклюзивним». Розширення фінансування (збільшення кредитування МБРР та ресурсів МАР), залучення приватного капіталу та спеціалізованих фондів під егідою Банку можуть значно примножити вплив на розвиток. Одночасно інтеграція кліматичного компоненту і увага до глобальних проблем підвищать актуальність Банку для вирішення викликів XXI століття. Проте реалізація цих перспектив вимагатиме тісної міжнародної співпраці та компромісів між акціонерами. Глобальна фрагментація залишається ризиком: для успішної роботи Банку необхідно зберігати діалог між країнами Заходу та глобального Півдня, аби

Світовий банк залишався спільною платформою, а не ареною геополітичної конкуренції.

Показово, що у своєму прогнозі на 2025 рік аналітики Світового банку окреслили світ як такий, що все ще намагається відновити стійке зростання після бурхливих останніх років: економічне піднесення залишається повільним і нерівномірним, інвестиції — на небезпечно низькому рівні, інфляція — підвищеною, а міжнародна співпраця — напруженою [63]. Додаються і довгострокові загрози на кшталт зміни клімату та геополітичних конфліктів, тож попереду чимало труднощів. В цих умовах роль Світового банку може стати вирішальною: як зазначається у звіті, світова спільнота здатна подолати нинішні проблеми через сміливі та скоординовані дії — нарощування інвестицій, модернізацію економік, подолання нерівності та зміцнення багатостороннього співробітництва. Саме таким діям Банк і має намір сприяти у наступні роки. Перспектива полягає в тому, що перетворений Світовий банк може очолити зусилля зі створення більш інклюзивного, стійкого та збалансованого глобального розвитку. Успішно поєднавши свою традиційну місію з новими пріоритетами, Світовий банк зможе залишатися ключовим інститутом, спроможним реагувати на виклики сучасного світу та реалізовувати довгострокове бачення подолання бідності на планеті, придатній для життя.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дало змогу комплексно окреслити місце Світового банку в системі глобального регулювання світової економіки та оцінити еволюцію його інструментів — від післявоєнної реконструкції до фінансування глобальних публічних благ і протидії мультивекторним кризам. По-перше, встановлено, що на різних етапах історичного розвитку. Банк послідовно розширював свій мандат: від кредитування інфраструктури й підтримки макроекономічної стабільності країн, що розвиваються, у 1950--1970-х рр. — до інтеграції соціально-орієнтованих програм боротьби з бідністю (1980--1990-ті рр.) та, зрештою, впровадження концепції сталого розвитку й кліматичного фінансування (2000-і рр. — нині). Ця еволюція підтверджує тезу про здатність інституції адаптуватися до структурних змін у світовому господарстві, що свідчить про її системоутворювальну роль у глобальному врядуванні.

По-друге, аналіз цільової, функціональної та організаційної структур Світового банку довів взаємодоповнюваність його складових (МБРР, МАР, МФК, БАГІ, МЦУІС) у досягненні подвійної місії — скорочення крайньої бідності та підтримання спільного добробуту на життєздатній планеті. Розподіл повноважень між «публічними» та «приватними» підрозділами оптимізує розподіл ресурсів і знижує трансакційні витрати, тоді як багаторівнева система ухвалення рішень забезпечує баланс інтересів донорів і реципієнтів. Водночас з'ясовано, що домінування акціонерів-донорів по-колишньому обмежує представництво глобального Півдня, що актуалізує питання реформування системи квот і розширення доступу бідніших країн до процесу стратегічного планування.

По-третє, емпіричне узагальнення практик Банку у подоланні чотирьох глобальних криз (боргової 1980-х, азійської 1997 р., фінансової 2008-2009 рр. та пандемії COVID-19) продемонструвало, що ефективність антикризових інструментів зростає у міру поєднання швидкої бюджетної підтримки,

технологічної експертизи та програм соціальної стабілізації. Найбільш результативними виявилися ті пакети допомоги, де фінансування супроводжувалося адаптивними умовами, прозорими механізмами моніторингу та координацією з МВФ, СОТ, ООН і регіональними банками розвитку. Разом із тим жорсткі умови структурних коригувань у 1980--1990-ті рр. засвідчили соціальну й політичну чутливість «стандартних» підходів Банку, що зумовило модифікацію його політики умови-орієнтованого кредитування й запровадження більш гнучких інструментів (Development Policy Financing, Crisis Response Windows).

По-четверте, співпраця Світового банку з іншими інституціями глобального регулювання розглянута як ключовий мультиплікатор розвитку. Скоординовані дії з МВФ у сфері боргової стійкості, з СОТ — у лібералізації торгівлі, з ООН — у синергії гуманітарних та відбудовних програм, а також угоди про взаємну довіру з регіональними банками розвитку (FMRF) підтвердили, що партнерські моделі суттєво підвищують результативність проєктів і мінімізують дублювання ресурсів.

По-п'яте, сучасні виклики — накопичений борговий тиск, геополітична фрагментація, кліматична та технологічна трансформації — потребують від Світового банку подальшої інституційної еволюції. Розроблена «дорожня карта» реформ, що передбачає оновлений мандат, інтеграцію кліматичних цілей, впровадження нових фінансових інструментів і посилення мобілізації приватного капіталу, позиціонувала Банк як платформу для акумуляції глобальних публічних благ.

Таким чином, дослідження підтвердило ключову, але динамічну роль Світового банку у формуванні архітектури глобального економічного регулювання. Подальша результативність цієї інституції залежатиме від швидкості та глибини внутрішніх реформ, здатності збалансувати інтереси різних груп акціонерів та ефективно мобілізувати капітал для вирішення планетарних викликів. Успішне поєднання традиційної місії скорочення бідності з пріоритетами кліматичної стійкості й цифрової трансформації

визначатиме значущість Світового банку в майбутній глобальній економічній системі та слугуватиме орієнтиром для інших міжнародних інституцій розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бурмій М.А. Роль Світового банку в реформуванні фінансової системи України. *Фінансовий простір*. 2019. №2. С. 112-118.
2. Дмитриченко Л. І. Історія економічних учень: Курс лекцій. К.: КНЕУ, 2015. 384 с.
3. Дроздовська О.М. Співробітництво України зі Світовим банком: напрями та перспективи розвитку. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2018. №3. С. 45-53.
4. Ендовицький Д. О. Інвестиційний аналіз у реальному секторі економіки: Навч. посіб. К.: Видавничий дім "Кондор", 2018. 496 с
5. Кириленко В. В. Економіка: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2017. 512 с.
6. Кожухова Т.В. Фінансування Світового банку проектів розвитку в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Економіка і менеджмент*, 2016. Вип. 15. С. 17-20
7. Козак Ю. Г. Міжнародна макроекономіка. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 400 с.
8. Комлос Дж. *Foundations of Real-World Economics: What Every Economics Student Needs to Know*. New York: Routledge, 2019. 432 p.
9. Кругман П., Веллс Р. Економіка: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2018. 656 с.
10. Лабунська А.В. Цикл реалізації проектів Світового Банку. Одеса: Фенікс, 2019. 274 с
11. Макконнелл К. Р., Брю С. Л., Флінн Ш. М. Економікс: принципи, проблеми та політика: Підручник. К.: Либідь, 2019. 832 с
12. Максименко Я. А., Дяченко Т. А. Економічна теорія як теоретична основа маркетингової діяльності: Навч. посіб. Харків: ХНУРЕ, 2019. 288 с.
13. Міністерство фінансів України. Світовий банк та Україна. URL: <https://mof.gov.ua/uk/svitovij-bank> (дата звернення: 15.03.2025).

14. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 280 с.
15. Предборський В. А. (ред.) Економічна теорія: Підручник. К.: Видавничий дім "Кондор", 2016. 560 с.
16. Пурська І. С. Основи економіки: Навч.-метод. посіб. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 320 с.
17. Рибальченко К. О. Удосконалення механізмів співпраці України із Світовим банком. Економіка та підприємництво: зб. наук. пр. молодих учених та аспірантів / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «КНЕУ» ; відп. ред. І. В. Луняк. 2010. Вип. 24. С. 91–99. Режим доступу : <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/581/1/Rubalchenko.pdf>
18. Світовий банк включив Україну до категорії країн з доходами вищими за середні <https://forbes.ua/news/svitoviy-bank-vklyuchiv-ukrainu-do-kategorii-krain-z-dokhodami-vishchimi-za-seredni-02072024-2212> Менк'ю Н.
19. Світовий банк. Офіційний сайт. URL: <https://www.worldbank.org/> (дата звернення: 15.03.2025).
20. Світовий банк: стратегія партнерства з Україною на 2017-2021 роки. // Світовий банк. 2017. С. 1-60
21. Скрипник О. М. Історія міжнародних організацій. Навчальний посібник. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2011 226 с
22. Україна та Світовий банк: досвід та перспективи співпраці. Матеріалу круглого столу. Національний інститут стратегічних досліджень при президентові України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1584>
23. Укрінформ. Оцінка потреб України у відновленні за підтримки Світового банку. URL: <https://www.ukrinform.ua/tag-svitovij-bank> (дата звернення: 15.03.2025).
24. ADB and World Bank Group Partner on Full Mutual Reliance Framework to Increase Development Impact <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2025/02/20/adb-and-world-bank->

[group-partner-on-full-mutual-reliance-framework-to-increase-development-impact#:~:text=WASHINGTON%2C%20DC%2C%20February%2020%2C%202025,efficient%20results%20to%20borrowing%20clients](#)

25. ADB-World Bank Partnership Helping Pacific Reach Development Goals <https://www.adb.org/news/features/adb-world-bank-partnership-helping-pacific-reach-development-goals>

26. Boards of Directors <https://www.worldbank.org/en/about/leadership/directors#:~:text=Chairman%20of%20the%20Boards%20of,Directors>

27. Climate Change <https://www.worldbank.org/en/topic/climatechange/overview#:~:text=For%20people%20in%20developing%20countries%2C,and%20entire%20communities%20to%20migrate>

28. Crisis Response Window for poorest countries launched <https://timeline.worldbank.org/en/timeline/eventdetail/3266#:~:text=The%20Pilot%20Crisis%20Response%20Window,Response%20Window%20will%20be%20developed>

29. Debt Service Suspension Initiative <https://www.worldbank.org/en/topic/debt/brief/covid-19-debt-service-suspension-initiative#:~:text=At%20the%20start%20of%20the,according%20to%20the%20latest%20estimates>

30. Delivering on our commitments requires us to develop new and better ways of working. In fiscal 2024, we did just that <https://www.ifc.org/en/insights-reports/annual-report/letter-from-the-world-bank-group-president#:~:text=We%20are%20helping%20developing%20countries,to%20create%20opportunity%20for%20all>

31. Developing countries need more support to navigate growing turbulence in global trade <https://blogs.worldbank.org/en/trade/developing-countries-need-more-support-in-global->

[trade#:~:text=around%20%2440%20billion%20annually%20from,source%20of%20A4T%20funding%20globally](#)

32. Developing Countries Paid Record \$443.5 Billion on Public Debt in 2022 <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/12/13/developing-countries-paid-record-443-5-billion-on-public-debt-in-2022#:~:text=Surging%20interest%20rates%20have%20intensified,distress%20or%20already%20in%20it>

33. Explore History
<https://www.worldbank.org/en/archive/history#:~:text=The%20Bank%E2%80%99s%20first%20loan%20was,also%20initiated%20a%20technical%20assistance>

34. Finance leaders stumble on Israel-Gaza war shock as IMF, World Bank advance reforms <https://www.reuters.com/world/imf-world-bank-impotent-israel-gaza-war-shock-reforms-edge-forward-2023-10-16/#:~:text=The%20inability%20to%20respond%20extended,the%20United%20States%20and%20China>

35. First Structural Adjustment Loan approved
<https://timeline.worldbank.org/en/timeline/eventdetail/1841#:~:text=Structural%20Adjustment%20Loans%20,the%20public%20and%20private%20sectors>

36. Forbes Україна. Міжнародні фінансові інституції та економічний розвиток України. URL: <https://forbes.ua/> (дата звернення: 15.03.2025).

37. Global poverty reduction has slowed to a near standstill <https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-prosperity-and-planet#:~:text=The%20World%20Bank%20Group%20has,an%20environment%20where%20multiple%20and>

38. Global Recovery Falters: New World Bank Report Highlights Deepening Economic Risks <https://www.devdiscourse.com/article/other/3336869-global-recovery-falters-new-world-bank-report-highlights-deepening-economic-risks>

39. Hromadske. Світовий банк оголосив програму підтримки малого бізнесу в Україні. URL: <https://hromadske.ua/tags/svitovyi-bank> (дата звернення: 15.03.2025).

40. Is the World Bank's COVID-19 Crisis Lending Big Enough, Fast Enough? New Evidence on Loan Disbursements <https://www.cgdev.org/sites/default/files/world-banks-covid-crisis-lending-big-enough-fast-enough-new-evidence-loan-disbursements.pdf#:~:text=indeed%20accelerated%20in%202020%2C%20with,Overall>

41. JOINT REPORT ON MULTILATERAL DEVELOPMENT BANKS' CLIMATE FINANCE <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/ff6b5d75bf90ddf5ae693d884fdf22cc-0020012022/original/2022-0092-MDB-Report-2021.pdf#:~:text=,2022%20period>

42. Joint Statement by the Heads of the World Bank Group, International Monetary Fund, World Health Organization, and World Trade Organization on the First Meeting of the Task Force on COVID-19 Vaccines, Therapeutics and Diagnostics for Developing Countries <https://www.imf.org/en/News/Articles/2021/06/30/pr21201-joint-statement-heads-wb-imf-who-wto-first-meeting-task-force-covid-19-developing-countries#:~:text=in%20the%20economic%20recovery%20between,advanced%20economies%20and%20the%20rest>

43. Jones P. Taking the Credit: Financing and Policy Linkages in the History of the World Bank and Education // International Journal of Educational Development. 2004. Vol. 24, No. 3. P. 283–296

44. Klees S. World Bank and Education: Critiques and Alternatives // International Journal of Educational Development. 2012. Vol. 32, No. 3. P. 384–393

45. Latin American Debt Crisis of the 1980s <https://www.federalreservehistory.org/essays/latin-american-debt-crisis#:~:text=The%20spark%20for%20the%20crisis,FDIC%201997>

46. Partnerships

<https://www.worldbank.org/en/about/partners#:~:text=Partnerships%20are%20more%20important%20than,and%20the%20global%20development%20community>

47. Platform for Collaboration on Tax Strengthened Support to Countries During the COVID-19 Pandemic

<https://www.imf.org/en/News/Articles/2021/10/20/pr21303-platform-collaboration-tax-strengthened-support-countries-during-covid-19-pandemic#:~:text=Washington%2C%20DC%3A%20The%20Platform%20for,in%20response%20to%20the%20crisis>

48. Policy Reform Support Loan project for Indonesia approved

<https://timeline.worldbank.org/en/timeline/eventdetail/2376#:~:text=address%20the%20financial%20crisis%2C%C2%A0the%20World,Bank%20Group%20in%20May%201999>

49. The Pandemic Fund Announces Third Round of Funding, Marking Another Milestone in Pandemic Preparedness

<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2024/12/19/the-pandemic-fund-announces-third-round-of-funding-marking-another-milestone-in-pandemic-preparedness#:~:text=Launched%20in%20November%202022%20by,In>

50. The Role of the World Bank Group

<https://thedocs.worldbank.org/en/doc/b9e2c532907731fc33861df9d018b2eb-0350012021/related/Recession-Chapter-8.pdf#:~:text=Lending%20by%20the%20International%20Bank,IDA>

51. The World Bank Group Timeline

<https://www.worldbank.org/en/archive/history/timeline#:~:text=Bank%20while%20discovering%20the%20gems,the%20promotion%20of%20shared%20prosperity>

52. Time to rethink how the World Bank operates

<https://www.tutor2u.net/economics/blog/time-to-rethink-how-the-world-bank-operates#:~:text=1,communities%2C%20destruction%20of%20ecosystems%2C%20and>

53. Trade Facilitation Support Program (TFSP)

<https://www.worldbank.org/en/programs/trade-facilitation-support-program#:~:text=The%20World%20Bank%20Group%20works,improving%20border%20processes%20and%20procedures>

54. What are the main criticisms of the World Bank and the IMF?

<https://www.brettonwoodsproject.org/2019/06/what-are-the-main-criticisms-of-the-world-bank-and-the-imf/#:~:text=The%20issue%20of%20political%20power,experiencing%20balance%20of%20payment%20problems>

55. What Is the BRICS Group and Why Is It Expanding?

<https://www.cfr.org/backgrounder/what-brics-group-and-why-it-expanding#:~:text=Create%20an%20alternative%20finance%20system,South%20cooperation%20and>

56. Who We Are <https://www.worldbank.org/ext/en/who-we-are#:~:text=world>

57. World Bank Announces Expanded Approach to Supporting the People of Afghanistan <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/03/01/world-bank-announces-expanded-approach-to-supporting-the-people-of-afghanistan#:~:text=WASHINGTON%2C%20March%201%2C%202022%E2%80%9494The%20World,of%20the%20interim%20Taliban%20administration>

<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/03/01/world-bank-announces-expanded-approach-to-supporting-the-people-of-afghanistan#:~:text=WASHINGTON%2C%20March%201%2C%202022%E2%80%9494The%20World,of%20the%20interim%20Taliban%20administration>

58. World Bank COVID-19 Response

<https://www.worldbank.org/en/news/factsheet/2020/10/14/world-bank-covid-19-response#:~:text=Between%20April%20and%20September%202020,with%20the%20resources%20they%20need>

59. World Bank Group announces new targets to accelerate the use of broadband internet, social protection programs, and capital for women by 2030

<https://live.worldbank.org/en/event/2024/annual-meetings-women-transforming-the-world#:~:text=,with%20capital%2C%20to%20boost%20entrepreneurship>

60. World Bank Group reform

<https://www.bmz.de/en/ministry/international-organisations/world-bank-group/world-bank-group-reform-151314#:~:text=This%20is%20why%2C%20at%20the,vital%20prerequisites%20for%20sustainable%20development>

61. World Bank Group's \$157 Billion Pandemic Surge Is Largest Crisis Response in Its History <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2021/07/19/world-bank-group-s-157-billion-pandemic-surge-is-largest-crisis-response-in-its-history#:~:text=Following%20last%20year%E2%80%99s%20COVID,people%20pushed%20into%20extreme%20poverty>

62. World Bank/IMF Annual Meetings 2020: Development Committee Communiqué <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2020/10/16/world-bankimf-annual-meetings-2020-development-committee-communicue#:~:text=6,pandemic%20context>

63. WTO Launches Trade in Services for Development Initiative <https://www.ecofinagency.com/public-management/1309-45888-wto-launches-trade-in-services-for-development-initiative#:~:text=%28Ecofin%20Agency%29%20,economic%20benefits%20of%20service%20trade>

64. Zapp M. The World Bank and Education: Governing (through) Knowledge // International Journal of Educational Development. 2017. Vol. 53. P. 1–11

КОРОТКИЙ ЗВІТ ПОДІБНОСТІ

 StrikePlagiarism.com

 Check for plagiarism

Дата звіту 5/8/2025

Дата редагування ---

Звіт не був оцінений

Звіт подібності

метадані

Назва організації
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU

Заголовок
Сайтовий банк в системі інституцій глобального регулювання

Автор
Кириш Ярослав ВолодимировичОболонська Т.Є.

Навчальний керівник / Експерт
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності вказує, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		2
Інтервали		0
Мікропробіли		81
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		15

Подібності за списком джерел

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копії тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Копії тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ (ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ))
1	https://studopedia.eu/14_17668_finansova-bezpeka-sutnist-i-mistse-v-sistemi-ekonomichnoi-bezpeki.html	25 0.18 %
2	https://onfileogkan.com/vk/%D0%A1%D0%B7%D1%95%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA	24 0.18 %
3	http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/59194/10-Dolynovska.pdf?sequence=1	23 0.17 %
4	https://onfileogkan.com/vk/%D0%A1%D0%B7%D1%95%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA	17 0.13 %

5	https://onfileogkan.com/vk/%D0%A1%D0%B7%D1%95%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA	17 0.13 %
6	АКТ бакалавр в бібліот.2024 12/15/2024 V. Hnatyuk Ternopil National Pedagogic University (TNPU) students work (V. Hnatyuk Ternopil National Pedagogic University (TNPU) students work)	12 0.09 %
7	http://dspace.onu.edu.ua/bitstream/handle/11300/8784/Chjoko_KD.pdf?sequence=2&isAllowed=y	10 0.07 %
8	МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ ТРАНСФОРМАЦІЙ КРАЇН СВІТУ 9/18/2019 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (відділ координації та моніторингу періодичних фахових видань)	9 0.07 %
9	292-Пєтєвєк_Олєксіє_Русєєвєч-2021 6/5/2024 Donetsk National University named after V. Stus (Donetsk National University named after V. Stus)	8 0.06 %
10	http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/59194/10-Dolynovska.pdf?sequence=1	8 0.06 %

з бази даних RefBooks (0.05 %)

з бази даних RefBooks (0.05 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ (ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ))
джерело: Paperity		
1	International currency legal relations and international economic relations: interconnection and interaction О.А. Музика-Стефанчук, Н.Я. Якимчук;	7 (1) 0.05 %

з домашньої бази даних (0.07 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ (ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ))
1	МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ ТРАНСФОРМАЦІЙ КРАЇН СВІТУ 9/18/2019 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (відділ координації та моніторингу періодичних фахових видань)	9 (1) 0.07 %

з програми обміну базами даних (0.15 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ (ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ))
1	АКТ бакалавр в бібліот.2024 12/15/2024 V. Hnatyuk Ternopil National Pedagogic University (TNPU) students work (V. Hnatyuk Ternopil National Pedagogic University (TNPU) students work)	12 (1) 0.09 %
2	292-Пєтєвєк_Олєксіє_Русєєвєч-2021 6/5/2024 Donetsk National University named after V. Stus (Donetsk National University named after V. Stus)	8 (1) 0.06 %

з Інтернету (0.99 %)

з Інтернету (0.99 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://conf.kongao.com/uk/%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA	58 (3) 0.43 %
2	http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/59194/10-Dolincovska.pdf?sequence=1	36 (3) 0.26 %

3	https://studopeda.su/14_17668_finansova-bezpeka-sutnist-i-mistse-v-sistemi-ekonomichnoi-bezpeki.html	25 (1) 0.18 %
4	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8784/Chjoko_KD.pdf?sequence=2&isAllowed=y	10 (1) 0.07 %
5	http://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/rfb/resources/3b3a6e29769255cc4aa52f8b2584ba3.pdf	6 (1) 0.04 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-------	---------------------------------------